

Załącznik do Programu Wychowawczo-Profilaktycznego
Specjalnego Ośrodka Szkolno – Wychowawczego w Jońcu

**PROCEDURY POSTĘPOWANIA
W TRUDNYCH SYTUACJACH
WYCHOWAWCZYCH I KRYZYSOWYCH
W SPECJALNYM OŚRODKU
SZKOLNO – WYCHOWAWCZYM
W JOŃCU**

SPIS PROCEDUR

1. Procedura postępowania w przypadku uzyskania informacji, że uczeń, który nie ukończył 18 lat używa alkoholu lub innych środków w celu wprowadzenia się w stan odurzenia, uprawia nierząd, bądź przejawia inne zachowania świadczące o demoralizacji. – str. 5
2. Procedura postępowania w przypadku, gdy nauczyciel (inny pracownik szkoły) zauważy, że uczeń pali papierosy. – str. 6
3. Procedura postępowania w przypadku, gdy nauczyciel (inny pracownik Ośrodka) podejrzewa, że na terenie placówki znajduje się uczeń będący pod wpływem alkoholu, narkotyków lub dopalaczy. – str. 7
4. Procedura postępowania w przypadku, gdy nauczyciel znajduje na terenie szkoły substancję przypominającą wyglądem narkotyki lub dopalacze. – str. 8
5. Procedura postępowania w przypadku, gdy nauczyciel podejrzewa, że uczeń posiada przy sobie substancję przypominającą narkotyki lub dopalacze. – str. 8
6. Procedura postępowania w przypadku podejrzenia zaistnienia faktu kradzieży na terenie Ośrodka. – str. 9
7. Procedura postępowania nauczycieli na wypadek wystąpienia w Ośrodku ataków agresji (bójki, wulgarne zachowania, uszkodzenie ciała). – str. 10
8. Procedura postępowania wobec ucznia sprawcy czynu karalnego lub przestępstwa. – str. 12
9. Procedura postępowania nauczyciela wobec ucznia, który stał się ofiarą czynu karalnego. – str. 13
10. Procedura postępowania w przypadku udziału ucznia w grupach destruktywnych (np. sekty, pseudokibice, grupy przestępcze, subkultury). – str. 13
11. Procedura postępowania w przypadku przestępczości seksualnej, w tym gwałt, zmuszanie do innych czynności seksualnych, np. molestowanie). – str. 14
12. Procedury postępowania w przypadku uzyskania informacji o wyłudzeniu lub zastraszaniu. – str. 15
13. Procedura postępowania nauczyciela w przypadku niepowodzeń szkolnych ucznia, rozwijania jego zainteresowań. – str. 15
14. Procedura postępowania nauczyciela w przypadku fałszerstwa. – str. 16
15. Procedura postępowania nauczycieli w przypadku nieobecności rodziców ucznia – braku właściwej opieki. – str. 16
16. Procedura postępowania wobec ucznia dojeżdżającego sprawiającego problemy w drodze do i ze szkoły. – str. 17
17. Procedura postępowania nauczycieli wobec uczennicy będącej w ciąży. – str. 18
18. Procedura postępowania nauczycieli w przypadku pojawienia się osoby obcej na terenie Ośrodka. – str. 18
19. Procedura postępowania nauczycieli w sytuacji naruszenia przez ucznia zasad korzystania z telefonów komórkowych i innych urządzeń elektronicznych na terenie Ośrodka. – str. 19
20. Procedura postępowania nauczycieli i wychowawcy w sytuacji usprawiedliwiania nieobecności uczniów oraz egzekwowania realizacji obowiązku szkolnego (wagarów) i obowiązku nauki. – str. 20
21. Procedura postępowania nauczycieli na wypadek niewłaściwego zachowania się uczniów wobec nauczycieli i innych pracowników Ośrodka. – str. 21
22. Procedura postępowania w przypadku, gdy dziecko jest ofiarą lub uczestnikiem przemocy domowej. – str. 22

23. Procedura postępowania w sytuacji groźby, sygnału lub zachowania samobójczego ucznia. – str. 22
24. Procedura postępowania w sytuacji epizodu psychotycznego ucznia. – str. 23
25. Procedura postępowania wobec ucznia z zaburzeniami psychicznymi, przejawiającego zachowania agresywne wobec siebie i otoczenia. – str. 23
26. Procedura postępowania nauczyciela w sytuacji zaistnienia wypadku ucznia w szkole. – str. 24
27. Procedura postępowania w sytuacji zaistnienia wypadku powodującego ciężkie uszkodzenie ciała lub ze skutkiem śmiertelnym. – str. 25
  - Wypadek ucznia powodujący ciężkie uszkodzenie ciała lub śmierć
  - Śmierć dziecka bądź pracownika Ośrodka
  - Procedura postępowania – informowanie bliskich o śmierci dziecka bądź osoby dorosłej – pracownika szkoły na terenie szkoły lub w związku z zajęciami szkolnymi, wycieczkami itp.
28. Procedura postępowania nauczyciela w sytuacjach zagrażających zdrowiu i życiu uczniów. – str. 26
  - Klęski żywiołowe – pożar
  - Klęski żywiołowe – powódź
  - Znalezienie na terenie szkoły substancji toksycznych, broni, materiałów wybuchowych
  - Anonimowy telefon z pogroźkami lub informacjami o zagrożeniu użyciem materiałów niebezpiecznych
  - Terrorysta w szkole
29. Procedura postępowania w przypadku dewastacji mienia. – str. 30
30. Procedura postępowania w przypadku ujawnienia cyberprzemocy w Ośrodku. – str. 30
31. Procedura postępowania w przypadku otrzymania przesyłki niewiadomego pochodzenia. – str. 32
32. Procedura postępowania w przypadku wandalizmu i rozruchów ulicznych. – str. 32
33. Procedura postępowania w przypadku katastrofy budowlanej. – str. 32
34. Procedura postępowania w przypadku skażenia promieniotwórczego (radiacyjnego). – str. 33
35. Procedura postępowania w przypadku zagrożenia środkami biologicznymi. – str. 33
36. Procedura postępowania w przypadku użycia toksycznych środków przemysłowych (tsp). – str. 34
37. Procedura postępowania w przypadku, gdy nauczyciel podejrzewa, że w Ośrodku, na wycieczce szkolnej lub imprezach organizowanych przez szkołę znajduje się uczeń będący pod wpływem alkoholu, narkotyków lub dopalaczy. – str. 35
38. Procedura postępowania w przypadku uchylania się od realizowania obowiązku szkolnego i wagarowania. – str. 36
39. Procedura postępowania w przypadku eksplozji. – str. 37
40. Procedura postępowania w przypadku ewakuacji w czasie lekcji. – str. 37
41. Procedura postępowania w przypadku ewakuacji w trakcie przerwy. – str. 40
42. Procedura postępowania w przypadku pożaru. – str. 40

43. Procedura postępowania po otrzymaniu wiadomości o podłożeniu „bomby”. – str. 42
44. Procedura postępowania podczas ogłoszenia alarmu bombowego. – str. 42
45. Procedura postępowania w przypadku ostrzału. – str. 43
46. Procedura postępowania po ataku i ucieczce sprawców. – str. 43
47. Procedura postępowania w trakcie operacji antyterrorystycznej. – str. 44
48. Procedura postępowania w sytuacji ucznia z cukrzycą. – str. 44
49. Procedura postępowania na padaczkę. – str. 46
50. Procedura postępowania w sytuacji ucznia z astmą oskrzelową. – str. 47

PRAWNE STOSOWANYCH PROCEDUR

1. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich /Dz. U. z 1982 r. Nr 35 poz. 228 z p. zm. - tekst jednolity Dz. z 2010 r. Nr 33 poz. 178 z / oraz przepisy wykonawcze w związku z ustawą /.
2. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi /Dz. U. Nr 35, poz. 230 z p. zm./
3. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii tekst jednolity /Dz. U. z 2012 r. Nr 124.
4. Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji /Dz. U. Nr 30 poz. 179 z późn. zm./
5. Zarządzenie Nr 1619 Komendanta Głównego Policji z dnia 3 listopada 2010 r. w sprawie metod i form wykonywania zadań przez policjantów w zakresie przeciwdziałania demoralizacji nieletnich oraz działań podejmowanych na rzecz nieletnich.
6. Ustawa z dnia 7 września 1991r. o systemie oświaty /Dz. U. z 1996 r. Nr 67, poz. 329 z późn. zm./
7. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i sportu z dnia 31 stycznia 2003 r. w sprawie szczegółowych form działalności wychowawczej i zapobiegawczej wśród dzieci i młodzieży zagrożonych uzależnieniem /Dz. U. Nr 26, poz. 225 i 226/.
8. Uchwała Nr 189/2006 Rady Ministrów z dnia 7 listopada 2006r. w sprawie administracji rządowej przeciwko przemocy w szkołach i placówkach oświatowych.

ZASADY OGÓLNE

1. Procedury postępowania w w sprawach wychowawczych i kryzysowych na terenie Ośrodka Szkolno – Wychowawczego w Jońcu winny być realizowane w możliwie najszybszym czasie i przy zapewnieniu bezpieczeństwa psychofizycznego uczniów.
2. Osobą odpowiedzialną za respektowanie procedur na terenie Ośrodka jest dyrektor.
3. Osobami odpowiedzialnymi za monitorowanie respektowania praw ucznia są: pedagog szkolny i psycholog szkolny.
4. Osobami odpowiedzialnymi za wdrażanie procedur są: dyrekcja, pedagog, psycholog, nauczyciele poszczególnych oddziałów, wychowawcy grup wychowawczych oraz wszyscy specjaliści pracujący w placówce.

5. Uczniowie/wychowankowie łamiący normy i zasady oraz przepisy prawa wewnątrzszkolnego obowiązujące w placówce ponoszą sankcje przewidziane w Statucie Ośrodka i WSO.
6. Pracownicy niepedagogiczni są zobowiązani do zgłaszania zaobserwowanych sytuacji kryzysowych do dyrekcji Ośrodka.

1. Procedura postępowania w przypadku uzyskania informacji, że uczeń, który nie ukończył 18 lat używa alkoholu lub innych środków w celu wprowadzenia się w stan odurzenia, uprawia nierząd, bądź przejawia inne zachowania świadczące o demoralizacji.

Demoralizacja – naruszenie zasad współżycia społecznego, popełnienie czynu zabronionego, systematyczne uchylanie się od obowiązku szkolnego lub kształcenia zawodowego, nadużywanie alkoholu lub innych środków w celu wprowadzenia się w stan odurzenia, uprawianie nierządu, włóczęgostwo, udział w grupach przestępczych – art. 4 § 1 ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich.

PROBLEM: Zagrożenie demoralizacją.

POMOC: interwencja wychowawcy, pedagoga szkolnego, psychologa szkolnego lub psychologa szkolnego, dyrekcji.

PROCEDURY POSTĘPOWANIA:

1. Nauczyciel przekazuje informację do wychowawcy klasy.
2. Wychowawca klasy informuje o fakcie pedagoga szkolnego/psychologa szkolnego i dyrektora szkoły.
3. Wychowawca klasy wzywa do szkoły rodziców (opiekunów prawnych) ucznia/wychowanka (telefonicznie lub pisemnie) i przekazuje im uzyskana informację.
4. Wychowawca klasy przeprowadza rozmowę z rodzicami oraz uczniem w obecności rodziców (opiekunów prawnych). W przypadku potwierdzenia informacji, zobowiązuje ucznia do zaniechania negatywnego postępowania, rodziców zaś bezzwłocznie do szczególnego nadzoru nad dzieckiem. W toku interwencji profilaktycznej można zaproponować rodzicom udział dziecka w zajęciach profilaktyczno – terapeutycznych w placówce lub poza Ośrodkiem.
5. Jeśli rodzice odmawiają współpracy lub nie stawiają się do Ośrodka, a nadal z wiarygodnych źródeł napływają informacje o przejawach demoralizacji ich dziecka, szkoła powiadamia pisemnie o zaistniałej sytuacji sąd rodzinny lub policję. Pismo na zlecenie dyrekcji sporządza wówczas pedagog szkolny lub psycholog szkolny.
6. Podobnie szkoła powiadamia sąd lub policję, jeżeli wykorzysta wszystkie dostępne jej środki oddziaływań wychowawczych (rozmowa z rodzicami, ostrzeżenie ucznia, spotkania z pedagogiem, psychologiem, itp.), a ich zastosowanie nie przynosi oczekiwanych rezultatów. Dalszy tok postępowania leży w kompetencjach tych instytucji.
7. Jeżeli zachowania świadczące o demoralizacji przejawia uczeń, który ukończył 18 lat, a nie jest to udział w działalności grup przestępczych czy popełnienie przestępstwa, wówczas postępowanie nauczyciela określa wewnętrzny regulamin, który zakłada:

- wezwanie przez wychowawcę klasy rodziców ucznia pełnoletniego do Ośrodka
- rozmowę z uczniem z udziałem rodziców, pedagoga, psychologa, dyrekcji
- upomnienie z strzeżeniem poniesienia konsekwencji prawnych
- rozmowa profilaktyczna ucznia z udziałem policjanta w obecności pedagoga
- podpisanie pisemnego kontraktu z uczniem
- zastosowanie kar statutowych.

8. W przypadku uzyskania informacji o popełnieniu przez ucznia, który ukończył 17 lat przestępstwa ściganego z urzędu lub jego udziału w działalności grup przestępczych, zgodnie z art. 304 § 2 kodeksu postępowania karnego, Ośrodek, jako instytucja jest zobowiązany niezwłocznie zawiadomić o tym prokuraturę lub policję.

2. Procedura postępowania w przypadku, gdy nauczyciel (inny pracownik szkoły) zauważy, że uczeń pali papierosy.

PROBLEM: palenie papierosów

POMOC: interwencja wychowawcy, pedagoga szkolnego, psychologa szkolnego lub psychologa szkolnego, dyrekcji lub innego pracownika szkoły.

PROCEDURY POSTĘPOWANIA:

1. Każdy pracownik Ośrodka, który zauważy palącego ucznia wzywa go do zaprzestania palenia i powiadamia o danym fakcie wychowawcę ucznia lub pedagoga szkolnego, psychologa szkolnego.
2. Wychowawca (w porozumieniu z pedagogiem lub psychologiem) wzywa do szkoły rodziców (opiekunów prawnych) ucznia i przekazuje im informację o fakcie palenia papierosów przez dziecko. Rozmowa odbywa się w obecności pedagoga/psychologa lub dyrektora Ośrodka. Rodzic zobowiązuje się do szczególnego nadzoru nad dzieckiem. Z przeprowadzonej rozmowy sporządza się notatkę, którą podpisują wszyscy uczestnicy spotkania.
3. Pedagog/psycholog przeprowadza rozmowę profilaktyczną – dyscyplinującą z uczniem i postępuje zgodnie z założeniami wewnątrzszkolnego systemu oceniania. Fakt ten odnotowuje w zeszycie uwag.
4. W przypadku powtarzania się tego zjawiska pedagog/psycholog w porozumieniu z wychowawcą klasy, wzywa rodziców, informuje ich o tym fakcie oraz proponuje rodzicom udanie się z dzieckiem do specjalisty w celu uzyskania pomocy. Decyzją dyrektora Ośrodka uczeń może ponieść karę statutową.
5. W przypadku palenia papierosów przez ucznia, który ukończył 18 lat, niestosującego się do ostrzeżeń o zaprzestanie palenia w miejscu publicznym (teren Ośrodka), dyrekcja może podjąć decyzję o zawiadomieniu policji w celu nałożenia na niego mandatu karnego. Z zaistniałej sytuacji sporządzana jest notatka do akt osobowych ucznia.

3. Procedura postępowania w przypadku, gdy nauczyciel (inny pracownik Ośrodka) podejrzewa, że na terenie placówki znajduje się uczeń będący pod wpływem alkoholu, narkotyków lub dopalaczy.

PROBLEM: picie alkoholu, zażywanie narkotyków, dopalaczy, lub innych substancji psychoaktywnych

POMOC: interwencja wychowawcy, pedagoga szkolnego, psychologa szkolnego lub psychologa szkolnego, dyrekcji lub innego pracownika Ośrodka.

PROCEDURY POSTĘPOWANIA:

1. Nauczyciel/inny pracownik ośrodka powiadamia o swoich przypuszczeniach wychowawcę klasy i pedagoga szkolnego/psychologa szkolnego.
2. Wychowawca odizolowuje ucznia od reszty klasy, ale ze względów bezpieczeństwa nie pozostawia go samego; stwarza warunki, w których nie będzie zagrożone jego życie, ani zdrowie.
3. Zawiadamia służby medyczne i policję w celu stwierdzenia stanu trzeźwości lub ewentualnie udzielenia pomocy medycznej.
4. Wychowawca klasy w porozumieniu z pedagogiem/psychologiem zawiadamia o tym fakcie dyrektora Ośrodka oraz rodziców/prawnych opiekunów, których zobowiązuje się do niezwłocznego odebrania ucznia z placówki. Sporządza notatkę o przekazaniu ucznia rodzicom.
5. Gdy rodzice prawni/opiekunowie odmówią odebrania dziecka lub kontakt z nimi jest niemożliwy, o pozostaniu ucznia w Ośrodku czy przewiezieniu do placówki służby zdrowia, albo przekazaniu go do dyspozycji funkcjonariuszom policji decyduje lekarz, po ustaleniu aktualnego stanu zdrowia ucznia i porozumieniu z dyrektorem szkoły.
6. Gdy rodzice odmawiają przyjazdu do Ośrodka lub kontakt z nimi jest niemożliwy, a przed przybyciem rodziców dziecko daje powody do interwencji policji (jest agresywne, daje powód do zgorszenia albo zagraża zdrowiu lub życiu innych osób) dyrektor zawiadamia najbliższą jednostkę policji.
7. W przypadku stwierdzenia stani nietrzeźwości (stężenie we krwi powyżej 0,5% alkoholu w wydychanym powietrzu powyżej 0,25 mg alkoholu w 1 dm³) policja ma możliwość przewiezienia ucznia do izby wytrzeźwień albo do policyjnych pomieszczeń dla osób zatrzymanych na czas niezbędny do wytrzeźwienia (maksymalnie 24h). O fakcie umieszczenia zawiadamia się rodziców/opiekunów oraz sąd rodzinny, jeśli uczeń nie ukończył 18 lat.
8. Wychowawca/pedagog/psycholog ustalają okoliczności zdarzenia, sporządzają notatkę o zajściu, którą podpisują rodzice/prawni opiekunowie ucznia.
9. Wychowawca, dyrektor Ośrodka, pedagog/psycholog wspólnie ustalają wobec ucznia karę określoną w Statucie Ośrodka.
10. Pedagog szkolny/psycholog przekazują rodzicom informację o możliwości korzystania ze specjalistycznej pomocy psychologicznej – pedagogicznej dotyczącej terapii uzależnień.
11. Zaistniałe zdarzenie jest odnotowane przez pedagoga szkolnego w formie notatki w teczkę osobową ucznia.
12. Jeżeli powtarzają się przypadki, w których uczeń (przed ukończeniem 18 lat) znajduje się pod wpływem alkoholu, narkotyków lub innych środków odurzających

na terenie Ośrodka, to dyrekcja placówki ma obowiązek powiadamia o tym policji lub sądu rodzinnego.

13. Spożywanie alkoholu na terenie Ośrodka przez ucznia, który ukończył 17 lat, stanowi wykroczenie z art. 43 Ustawy z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Wówczas Dyrektor Ośrodka ma obowiązek powiadomić o tym fakcie policję. Dalszy tok postępowania leży w kompetencji tej instytucji.
4. **Procedura postępowania w przypadku, gdy nauczyciel znajduje na terenie szkoły substancję przypominającą wyglądem narkotyki lub dopalacze.**

PROBLEM: znalezienie niebezpiecznej substancji na terenie Ośrodka.

POMOC: interwencja wychowawcy, pedagoga szkolnego, psychologa szkolnego, dyrekcji lub innego pracownika Ośrodka.

PROCEDURY POSTĘPOWANIA:

1. Nauczyciel zachowując środki ostrożności zabezpiecza substancję przed dostępem osób niepowołanych oraz ewentualnym jej zniszczeniem do czasu przyjazdu policji, próbuje (o ile jest możliwe w zakresie działań pedagogicznych) ustalić, do kogo należy znaleziona substancja.
2. Nauczyciel powiadamia o zaistniałym zdarzeniu dyrektora szkoły, pedagoga szkolnego i wzywa policję.
3. Po przyjeździe policji nauczyciel niezwłocznie przekazuje zabezpieczoną substancję i przekazuje organom informacje dotyczące szczegółów zdarzenia.
4. Z zaistniałego zdarzenia nauczyciel sporządza notatkę i przekazuje ją dyrekcji Ośrodka.
5. **Procedura postępowania w przypadku, gdy nauczyciel podejrzewa, że uczeń posiada przy sobie substancję przypominającą narkotyki lub dopalacze.**

PROBLEM: podejrzenie posiadania przez ucznia substancji przypominających narkotyki lub dopalacze.

POMOC: interwencja wychowawcy, pedagoga szkolnego, psychologa szkolnego, dyrekcji lub innego pracownika Ośrodka.

PROCEDURY POSTĘPOWANIA:

1. Nauczyciel w obecności innej osoby (wychowawca, pedagog, psycholog, dyrektor, itp.) ma prawo żądać, aby uczeń przekazał mu podejrzaną substancję, pokazał zawartość torby szkolnej oraz kieszeni (we własnej odzieży), ewentualnie innych przedmiotów budzących podejrzenie, co do ich związku z poszukiwaną substancją.
2. Nauczyciel nie ma prawa samodzielnie wykonywać czynności przeszukiwania odzieży ani teczki ucznia, jest to czynność zastrzeżona wyłącznie dla policji.

3. Wychowawca o swoich spostrzeżeniach powiadamia dyrektora szkoły oraz rodziców/opiekunów ucznia i wzywa ich do natychmiastowego stawiennictwa.
4. W przypadku, gdy uczeń mimo wezwania odmawia przekazania nauczycielowi substancji i pokazania zawartości plecaka, nauczyciel prosi o pomoc pedagoga lub dyrektora, który wzywa policję. Policja przeszukuje odzież i przedmioty należące do ucznia oraz zabezpiecza znalezioną substancję i zabiera ją do ekspertyzy.
5. Jeżeli uczeń wyda substancję dobrowolnie, nauczyciel, po odpowiednim zabezpieczeniu, zobowiązany jest bezzwłocznie przekazać ją do jednostki policji. Wcześniej próbuje ustalić, w jaki sposób i do kogo uczeń nabył substancję. Całe zdarzenie nauczyciel dokumentuje, sporządzając możliwie dokładną notatkę z ustaleń wraz ze swoimi spostrzeżeniami.
6. W każdym przypadku popełnienia czynu karalnego przez ucznia, który nie ukończył 17 lat należy zawiadomić policję lub sąd rodzinny, a w przypadku popełnienia przestępstwa przez ucznia, który ukończył 17 lat prokuratura lub policję (art. 4 upn i art. 304 kpk).

Uwaga:

Zgodnie z przepisami ustawy o przeciwdziałaniu narkomani w Polsce karalne jest:

- Posiadanie każdej ilości środków odurzających lub substancji psychotropowych;
- Wprowadzanie do obrotu środków odurzających;
- Udzielenie innej osobie, ułatwianie lub uniemożliwianie ich użycia oraz nakłanianie do użycia;
- Wytwarzanie i przetwarzanie środków odurzających.

Każde z wymienionych zachowań jest czynem karalnym w rozumieniu przepisów Ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich, jeśli sprawcą jest uczeń, który ukończył 13 lat, a nie ukończył 17 lat.

Z przestępstwem mamy do czynienia, jeżeli któryś z wymienionych czynów popełni uczeń po ukończeniu 17 lat. W takiej sytuacji mają zastosowanie przepisy Ustawy z dnia 6 czerwca 1997r. - Kodeks postępowania karnego.

Jeżeli przestępstwo ma miejsce na terenie placówki Oświatowej, dykcja ma obowiązek wezwać policję.

6. Procedura postępowania w przypadku podejrzenia zaistnienia faktu kradzieży na terenie Ośrodka.

PROBLEM: kradzież

POMOC: interwencja wychowawcy, pedagoga szkolnego, psychologa szkolnego, dykcji lub innego pracownika Ośrodka oraz policji.

PROCEDURY POSTĘPOWANIA:

1. Nauczyciel, który podejrzewa lub którego poinformowano o podejrzeniu zaistnienia faktu kradzieży, ustala poszkodowanego i ewentualnego sprawcę. O wyniku rozmowy informuje wychowawcę.

2. Nauczyciel w obecności innej osoby (wychowawcy, pedagoga/psychologa, dyrektor lub innego pracownika szkoły żąda, aby uczeń przekazał mu skradzioną rzecz, pokazał zawartość torby szkolnej oraz kieszeni we własnej odzieży, jak również innych przedmiotów budzących podejrzenie, co do ich związku z poszukiwaną rzeczą.
3. Pracownik szkoły nie ma prawa samodzielnie wykonywać czynności przeszukiwania odzieży ani plecaka ucznia. Może to zrobić tylko policja.
4. Wychowawca klasy powiadamia rodziców prawnych opiekunów domniemanego sprawcy o podejrzeniach i wzywa ich do niezwłocznego stawienia się w Ośrodku. Przekazuje im uzyskane informacje i ustala sposób zadośćuczynienia poszkodowanemu.
5. Jeżeli uczeń wyda skradzioną rzecz dobrowolnie, wychowawca we współpracy z pedagogiem szkolnym próbuje ustalić, w jaki sposób i komu uczeń ukraść poszukiwaną rzecz i z ustaleń sporządza notatkę, a wydaną przez ucznia rzecz przekazuje poszkodowanemu. Informuje o zdarzeniu rodziców/prawnych opiekunów poszkodowanego.
6. W przypadku, gdy uczeń pomimo wezwania odmówi przekazania pracownikom szkoły skradzionej rzeczy, dyrektor Ośrodka wzywa policję, która przekazuje odzież i przedmioty należące do ucznia.
7. Jeżeli policja znajdzie u ucznia skradzioną rzecz zabiera ją oraz podejmuje dalsze postępowanie w tej sprawie.
8. W przypadku kradzieży rzeczy wartościowych (pieniądze, złota biżuteria, itp.) wychowawca stosuje karę statutową oraz powiadamia o problemie pedagoga/psychologa i dyrektora szkoły. Dyrektor informuje o zaistniałym zdarzeniu rodziców/opiekunów prawnych domniemanego sprawcy w celu przeprowadzenia z nimi rozmowy odnośnie zachowania dziecka i zobowiązania ich do szczególnego nadzoru nad dzieckiem. Jednocześnie zgłasza sprawę policji.
9. W przypadku niestawienia się rodziców/opiekunów do Ośrodka dyrektor zawiadamia policję lub sąd rodzinny, celem podjęcia działań zmierzających do zdiagnozowania przyczyn problemu.
10. Ośrodek nie odpowiada materialnie za utratę wartościowych rzeczy ucznia będących przedmiotem kradzieży.

7. Procedura postępowania nauczycieli na wypadek wystąpienia w Ośrodku ataków agresji (bójki, wulgarne zachowania, uszkodzenie ciała).

PROBLEM: przejawy agresji fizycznej – naruszenie nietykalności cielesnej innych osób i swojej, przejawy agresji psychicznej – naruszenie godności osobistej innych osób.

POMOC: interwencja wychowawcy, pedagoga szkolnego, psychologa szkolnego, dyrekcji lub innego pracownika Ośrodka.

PROCEDURY POSTĘPOWANIA:

1. Każdy pracownik pedagogiczny i niepedagogiczny, który zaobserwował przejawy agresji i przemocy rówieśniczej, lub który został o tym fakcie poinformowany ma

- obowiązek reagowania na nie. Udziela pierwszej pomocy przedmedycznej, jeśli zachodzi taka potrzeba. Powiadamia wychowawcę ucznia będącego poszkodowanym oraz ucznia będącego sprawcą.
2. Wychowawca poszkodowanego ucznia i sprawcy przeprowadza z uczniem rozmowę wyjaśniająco – ostrzegawczą. Odnotowuje zaistniałą sytuację w formie notatki i w zeszycie uwag. Otacza opieką ucznia poszkodowanego, współpracując w tym zakresie z pedagogiem szkolnym/psychologiem. Informuje rodziców obydwu uczniów o zajściu, ustalonych wyjaśnieniach i podjętych przez nauczycieli działaniach.
  3. Wychowawca wraz z pedagogiem/psychologiem przeprowadzają działania wychowawcze mające na celu zmianę zachowania ucznia. Wychowawca stosuje wobec ucznia będącego agresorem karę statutową adekwatnie do przewinienia – naganę.
  4. Pedagog szkolny współpracuje z wychowawcą. Wspólnie z psychologiem udzielają wsparcia psychicznego uczniowi pokrzywdzonemu, jak i sprawcy agresji.
  5. Pielęgniarka szkolna udziela pierwszej pomocy medycznej ofiarom agresji fizycznej (np. bójk). W przypadku zagrożenia zdrowia i życia (np. utrata przytomności, złamanie, rozcięcie, itp.) wzywa służby medyczne nawet bez zgody rodziców.
  6. W przypadku braku pielęgniarki szkolnej, pomocy przedmedycznej uczniowi poszkodowanemu udziela nauczyciel posiadający przeszkolenie w tym zakresie (wszyscy nauczyciele posiadają w tym zakresie przeszkolenie). W przypadku zagrożenia zdrowia i życia (np. utrata przytomności, złamanie, rozcięcie, itp.) nauczyciel wzywa służby medyczne nawet bez zgody rodziców.
  7. Dyrektor wyznacza osobę, która ma sprawować opiekę nad uczniem do czasu przyjazdu pomocy medycznej.
  8. Dyrektor wspólnie z wychowawcą i pedagogiem/psychologiem prowadzi postępowanie wyjaśniające, ofierze agresji udziela informacji o możliwościach dochodzenia praw poprzez indywidualne zgłoszenie sprawy.
  9. W sytuacji, gdy uczeń lub grupa uczniów notorycznie bije się, przejawia zachowania wulgarne, popadają w konflikty z rówieśnikami, wychowawca wzywa do Ośrodka ich rodziców/prawnych opiekunów. Każdorazowy fakt agresji i takich zachowań winien być odnotowywany przez nauczycieli w zeszycie uwag lub w formie notatki (do akt osobowych ucznia).
  10. Sprawy uczniów przejawiających zachowania agresywne wychowawca zgłasza do pedagoga szkolnego/psychologa szkolnego, którzy wspólnie z rodzicami/prawnymi opiekunami wychowawcą podejmują działania oddziaływania wychowawcze względem uczniów.
  11. Jeżeli rodzice/prawni opiekunowie odmawiają współpracy lub nie stawiają się na wezwania (telefoniczne) wychowawcy, wówczas ten zgłasza sprawę do dyrektora Ośrodka, który pisemnie wzywa rodziców do stawienie się w placówce.
  12. W przypadku niestawienia się rodziców/prawnych opiekunów do Ośrodka na pisemne wezwanie dyrektora lub w sytuacji powtarzających się ataków agresji i przemocy ze szczególną brutalnością dyrektor zawiadamia policję lub sąd rodzinny, (gdy uczeń nie ukończył 18 lat), celem podjęcia działań, celem zdiagnozowania przyczyn niemożliwości rozwiązania problemu.
  13. W sytuacji, gdy placówka wykorzysta wszystkie dostępne jej środki oddziaływań wychowawczych (rozmowa z rodzicami, ostrzeżenie ucznia, spotkania z pedagogiem/psychologiem, kary statutowe, itp.), a ich zastosowanie nie przynosi

oczekiwanych rezultatów, dyrektor Ośrodka powiadamia policję lub sąd rodzinny. Dalszy tok postępowania leży w kompetencji tych instytucji.

14. W przypadku, gdy agresorem dopuszczającym się zachowań agresywnych (w tym bójek) jest uczeń pełnoletni (ukończył 18 lat) niewykazujący poprawy zachowania, wówczas dyrektor wspólnie z pedagogiem zawiadamia policję lub prokuraturę. Taki uczeń podlega odpowiedzialności karnej stosownie do przepisów Kodeksu postępowania karnego. Dalsze postępowanie w takim przypadku leży w kompetencji tych instytucji.
15. W przypadku, gdy agresja jest skierowana na przedmioty, które w jej wyniku uległy zniszczeniu, wychowawca (pedagog/psycholog) wraz z uczniem ustala, w jaki sposób uczeń może naprawić (zminimalizować) skutki swojego działania. Informuje dyrektora Ośrodka i rodziców ucznia.
16. W poważnych przypadkach obowiązują procedury postępowania obowiązujące w przypadku uzyskania informacji o popełnieniu przestępstwa ściganego z urzędu lub przestępstwa ściganego na wniosek poszkodowanego.

8. Procedura postępowania wobec ucznia sprawcy czynu karalnego lub przestępstwa.

PROBLEM: czyn karalny, przestępstwo

POMOC: interwencja wychowawcy, pedagoga szkolnego, psychologa szkolnego, dyrekcji lub innego pracownika Ośrodka.

PROCEDURY POSTĘPOWANIA:

1. Nauczyciel lub inny pracownik Ośrodka po stwierdzeniu, że uczeń dopuścił się złamania prawa niezwłocznie powiadamia p tym dyrektora.
2. Dyrektor wspólnie z nauczycielem i pedagogiem szkolnym wszczyna postępowanie wyjaśniające, ustalając okoliczności czynu i ewentualnych świadków zdarzenia.
3. Nauczyciel przekazuje sprawcę (o ile jest znany i przebywa na terenie Ośrodka) dyrektorowi lub pedagogowi szkolnemu/psychologowi szkolnemu.
4. Nauczyciel powiadamia telefonicznie lub osobiście wychowawcę ucznia – sprawcy.
5. Wychowawca powiadamia telefonicznie rodziców ucznia – sprawcy (w razie nieobecności wychowawcy czynność tą wykonuje osoba wskazana przez dyrektora Ośrodka).
6. Dyrektor lub wicedyrektor lub na jego zlecenie pedagog/psycholog niezwłocznie powiadamia policję o popełnieniu czynu karalnego lub przestępstwa na terenie placówki (sytuacje rozboju, uszkodzenia ciała, itp.) Zgłoszenie na policję dokonuje się zarówno w sytuacji, gdy jest to sprawca znany – uczeń szkoły, a także, gdy sprawca nie jest uczniem szkoły i jego tożsamość nie jest nikomu znana.
7. Osoba, która stwierdziła lub dowiedziała się o złamaniu prawa, po powiadomieniu dyrektora Ośrodka oraz doprowadzeniu sprawcy do pedagoga/psychologa zabezpiecza ewentualne dowody przestępstwa lub przedmioty pochodzące z przestępstwa i przekazuje je policji (np. sprawca rozboju na terenie placówki używa noża lub innego niebezpiecznego narzędzia i uciekając porzuca go lub porzuca przedmiot pochodzący z kradzieży, itp.).
8. W przypadku popełnienia czynu karalnego przez ucznia, który nie ukończył 17 lat dyrekcja lub na jego zlecenie pedagog zawiadamia policję lub sąd rodzinny,

a w przypadku popełnienia przestępstwa przez ucznia, który ukończył 17 lat prokuraturę lub policję (art. 4 upa i art. 304 kpk).

9. Nauczyciel sporządza notatkę służbową z zaistniałego zdarzenia i przekazuje ją dyrektorowi.

9. Procedura postępowania nauczyciela wobec ucznia, który stał się ofiarą czynu karalnego.

PROBLEM: uczeń ofiarą czynu karalnego.

POMOC: interwencja wychowawcy, pedagoga szkolnego, psychologa szkolnego, dyrekcji lub innego pracownika Ośrodka.

PROCEDURY POSTĘPOWANIA:

1. Nauczyciel udziela pierwszej pomocy przedmedycznej poszkodowanemu uczniowi, bądź w przypadku poważnych obrażeń zawiadamia służby ratunkowe dzwoniąc na numer 112.
2. Nauczyciel niezwłocznie powiadamia dyrektora szkoły, pedagoga szkolnego i wychowawcę.
3. Wychowawca klasy zawiadamia rodziców ucznia i zobowiązuje ich do przyjazdu do Ośrodka.
4. W sytuacji konieczności przewiezienia ucznia do szpitala i nieobecności rodziców dziecka dyrektor Ośrodka wyznacza nauczyciela, który będzie sprawował nad nim opiekę do czasu przybycia rodziców/prawnych opiekunów.
5. W sytuacji konieczności profesjonalnego zabezpieczenia śladów przestępstwa, ustalenia okoliczności i ewentualnych świadków zdarzenia dyrektor niezwłocznie wzywa policję.
6. W przypadku znalezienia na terenie Ośrodka broni, materiałów wybuchowych lub innych niebezpiecznych substancji lub przedmiotów dyrektor ma obowiązek zapewnić bezpieczeństwo uczniów i pracowników Ośrodka, uniemożliwiając dostęp do miejsc, w których one się znajdują osobom postronnym, w zagrożeniu zarządzić ewakuację i zawiadomić służby ratunkowe dzwoniąc na numer 112 lub 997.
7. Policja powinna być wezwana do szkoły w sytuacjach, o których mowa w procedurach, albo, gdy wyczerpane zostaną środki możliwe do zastosowania przez Ośrodek w określonej sytuacji, w których obecność policji jest konieczna.
8. Każda dotycząca uczniów wizyta policjanta w szkole powinna być wcześniej zasygnalizowana dyrektorowi Ośrodka lub uzgodniona z innym pracownikiem szkoły np. pedagogiem szkolny/psychologiem.
9. Ze zdarzenia nauczyciel sporządza notatkę służbową i przekazuje ją dyrekcji Ośrodka.

10. Procedura postępowania w przypadku udziału ucznia w grupach destruktywnych (np. sekty, pseudokibice, grupy przestępcze, subkultury).

PROBLEM: zagrożenie demoralizacją.

POMOC: interwencja wychowawcy, pedagoga szkolnego, psychologa szkolnego, dyrekcji

PROCEDURY POSTĘPOWANIA:

1. Nauczyciel posiadający informacje o działalności ucznia w grupach destruktywnych powinien powiadomić wychowawcę o zaistniałym problemie.
2. Wychowawca informuje o zgłoszeniu pedagoga szkolnego/psychologa szkolnego.
3. Wychowawca wzywa rodziców/ prawnych opiekunów do stawienia się do Ośrodka i współpracy nad rozwiązaniem problemu.
4. Po ustaleniu i potwierdzeniu faktów pedagog szkolny lub psycholog szkolny informuje o zaistniałej sytuacji dyrektora Ośrodka.
5. Wychowawca klasy zwołuje nadzwyczajne zebranie Klasowego Zespołu Nauczycieli i omawiają problem w celu wypracowania oddziaływań wychowawczych względem ucznia.
6. W przypadku braku współpracy ze strony rodziców/opiekunów prawnych lub braku pozytywnych efektów prowadzonych działań wychowawczych względem ucznia, mających negatywny wpływ na jego zachowanie dyrekcja wspólnie z pedagogiem, psychologiem i wychowawcą podejmuje decyzję o pisemnym zawiadomieniu sądu rodzinnego lub policji z załączoną dokumentacją przeprowadzonych w tym zakresie działań.
7. Wychowawca klasy i pedagog szkolny sporządzają dokumentację pisemną (notatki, protokoły spotkań) z przebiegu postępowania wychowawczego w powyższej sprawie.

11. Procedura postępowania w przypadku przestępczości seksualnej, w tym gwałt, zmuszanie do innych czynności seksualnych, np. molestowanie).

PROBLEM: przestępczość seksualna.

POMOC: interwencja wychowawcy, pedagoga szkolnego, psychologa szkolnego, dyrekcji lub innego pracownika Ośrodka.

PROCEDURY POSTĘPOWANIA:

1. Nauczyciel, który powziął informację o zaistnieniu przestępstwa seksualnego, w którym osoba pokrzywdzoną jest małoletni i nieletni uczeń/uczennica jest zobowiązany o bezzwłocznym poinformowaniu o tym dyrekcję i pedagoga szkolnego i wychowawcy.
2. W sytuacji zagrożenia dyrektor i pedagog podejmują działania mające na celu zapewnienie bezpieczeństwa dziecka.
3. Pedagog szkolny wspólnie z dyrekcją podejmuje działania wyjaśniające sytuację we współpracy z MOPS/GOPS adekwatnie do miejsca zamieszkania ucznia.
4. Wychowawca klasy w porozumieniu z pedagogiem szkolnym wzywają do szkoły rodzica/opiekuna prawnego dziecka, w celu wyjaśnienia zaistniałego faktu.
5. W sytuacji konieczności odizolowania dziecka małoletniego od sprawcy przemyocy seksualnej pedagog szkolny na zlecenie dyrekcji sporządza wniosek do sądu rodzinnego i składa pisemne zawiadomienie do prokuratury lub policji.
6. W razie konieczności istnienia zagrożenia zdrowia i życia dziecka należy wezwać służby medyczne (112 lub 999) konieczność udzielenia pomocy lub wykonania obdukcji.

7. W sytuacji istnienia podejrzenia, że sprawcą przestępstwa seksualnego jest jeden z rodziców, należy bezwzględnie powiadomić policję, rodziców powiadamia wówczas Policja a nie szkoła.
8. Uczeń/uczennica będąca ofiarą tego rodzaju przestępstwa ma udzielone wsparcie ze strony psychologa szkolnego.
9. W sytuacji, gdy sprawa dotyczy całej rodziny, a sprawcą jest osoba z zewnątrz, wówczas wsparcie psychologa szkolnego otrzymują również rodzice ucznia/uczennicy.
10. Policja i nauczyciel nie ma prawa przesłuchiwać ofiary przestępstwa seksualnego poniżej 15 roku życia.
11. Dyrektor i na jego zlecenie pedagog szkolny oraz psycholog szkolny tworzą i gromadzą dokumentację związaną ze zdarzeniem.
12. Dyrektor informuje o zaistnieniu zdarzenia organy nadzoru.

12. Procedury postępowania w przypadku uzyskania informacji o wyludzaniu lub zastraszaniu.

PROBLEM: wyludzanie lub zastraszanie.

POMOC: interwencja wychowawcy, pedagoga szkolnego, psychologa szkolnego, dyrekcji lub innego pracownika Ośrodka.

PROCEDURY POSTĘPOWANIA:

1. Nauczyciel podejmujący interwencję zawiadamia wychowawcę klasy. W sytuacji jego nieobecności informuje pedagoga szkolnego lub dyrektora.
2. Wychowawca, pedagog i dyrektor przeprowadzają wstępne rozmowy wychowawcze z uczniami ustalając przebieg zdarzeń, powody oraz ustalają poszkodowanego i sprawcę.
3. Wychowawca klasy powiadamia telefonicznie rodziców/prawnych opiekunów ucznia poszkodowanego i ucznia sprawcy i informuje ich o zdarzeniu, wzywając do stawiennictwa w Ośrodku w celu omówienia problemu.
4. W sytuacji ucznia nieletniego dyrekcja stosuje kary statutowe.
5. W sytuacji, gdy kary statutowe stosowane wobec ucznia nieletniego nie przynoszą oczekiwanych efektów, lub po ich wyczerpaniu, dyrekcja może wystosować pismo do sądu rodzinnego lub zawiadomia policję.
6. W sytuacji, gdy sprawcą wyludzania i zastraszania jest uczeń dorosły dyrekcja szkoły może po konsultacjach z rodzicami powiadomić policję, która w dalszej kolejności będzie prowadziła postępowanie wyjaśniające.
7. Uczeń poszkodowany ma zapewnione wsparcie i pomoc psychologa szkolnego.
8. Wychowawca, pedagog, psycholog i dyrektor sporządzają dokumentację pisemną z zaistniałego zdarzenia.

13. Procedura postępowania nauczyciela w przy przypadku niepowodzeń szkolnych ucznia, rozwijania jego zainteresowań.

PROBLEM: niepowodzenia szkolne ucznia, rozwijanie zainteresowań uczniów.

POMOC: interwencja wychowawcy, pedagoga szkolnego, psychologa szkolnego, dyrekcji, innych specjalistów

PROCEDURY POSTĘPOWANIA:

1. Wobec uczniów, u których nauczyciele przedmiotowi zauważają narastające niepowodzenia szkolne zgłaszają problem do wychowawcy klasy.
2. Wychowawca klasy we współpracy z pedagogiem szkolnym i psychologiem szkolnym i w porozumieniu z dyrekcją przygotowują propozycje pomocy uczniowi, organizując dla niego zajęcia rewalidacyjne o i terapeutyczne różnorodnym zakresie, dostosowane do indywidualnych potrzeb psychofizycznych ucznia i zaleceń z orzeczeń poradni psychologiczno-pedagogicznej.
3. Uczniowie przejawiający zainteresowania min. sportowe, plastyczne, manualne, teatralne, taneczne, kulinarne, itp. mają zapewnioną możliwość uczestniczenia w zajęciach kół t rozwijających ich pasje i uzdolnienia – adekwatnie do oferty edukacyjnej placówki.
4. Wychowawca klasy, jako przewodniczący klasowego zespołu pomocy psychologiczno - pedagogicznej zaprasza rodziców ucznia na indywidualne konsultacje i przedstawia im propozycje pomocy dla ucznia.
5. Rodzice wyrażają pisemną zgodę na objęcie ucznia zajęciami z zakresu pomocy psychologiczno – pedagogicznej. Zgoda obowiązuje na cały okres pobierania nauki w Ośrodku Szkolno – Wychowawczym. Zmianę decyzji rodzic może przedłożyć w formie pisemnej.

14. Procedura postępowania nauczyciela w przypadku fałszerstwa.

PROBLEM: podrabianie podpisów rodziców na zgodach udziału w wycieczkach, zawodach, podrabianie usuwanie ocen w dzienniku szkolnym, podrabianie podpisów rodziców na zwolnieniach i usprawiedliwieniach

POMOC: interwencja wychowawcy, pedagoga szkolnego, psychologa szkolnego, dyrekcji lub innego pracownika Ośrodka.

PROCEDURY POSTĘPOWANIA:

1. Wychowawca klasy przeprowadza z uczniem rozmowę wyjaśniającą powody dokonania fałszerstwa, o zajściu powiadamia dyrektora Ośrodka.
2. Wychowawca wzywa rodziców ucznia i wspólnie ustalają przyczyny postępowania dziecka. Wychowawca w obecności rodziców i dziecka podejmuje decyzję o dalszych konsekwencjach statutowych wobec ucznia.
3. Współpracując z pedagogiem szkolnym i dyrektorem, wychowawca podejmuje działania mające na celu wyeliminowanie sytuacji fałszerstwa. Efektem może być podpisanie kontraktu między uczniem a wychowawcą
4. W przypadku ucznia nieletniego wychowawca lub dyrektor wymierza karę zgodnie ze Statutem Ośrodka.
5. W przypadku ucznia pełnoletniego, dopuszczającego się nagminnie fałszerstwa i nierokującego poprawy w tym zakresie, dyrektor może skierować pisemną informację do prokuratury lub na policję.

15. Procedura postępowania nauczycieli w przypadku nieobecności rodziców ucznia – braku właściwej opieki.

PROBLEM: pozostawienie dziecka bez opieki.

POMOC: interwencja wychowawcy mająca na celu wyjaśnienie sytuacji

PROCEDURY POSTĘPOWANIA:

1. Rodzice lub prawni opiekunowie ucznia, opuszczając miejsce zamieszkania powinni poinformować wychowawcę, pedagoga szkolnego lub dyrektora o osobie, której powierzają opiekę nad dzieckiem, po jego powrocie ze szkoły.
2. Informacja może mieć formę pisemną i zostać złożona w sekretariacie Ośrodka, u dyrektora, wychowawcy lub pedagoga szkolnego/psychologa szkolnego. Wychowawca, który otrzymał taką informację zobowiązany jest przekazać ją dyrektorowi.
3. W sytuacji odbioru ucznia małoletniego lub nieletniego ze szkoły przez innego członka rodziny niebędącego rodzicem/prawnym opiekunem, powinno zostać przedłożone pisemne upoważnienie rodziców do wychowawcy, pedagoga szkolnego, lub dyrekcji.
4. Dyrektor Ośrodka w momencie stwierdzenia braku zainteresowania dzieckiem ze strony rodziców lub osoby, której opieka nad nim została powierzona zgłasza ten fakt do komendy policji. Dalszy tok postępowania leży w kompetencji tej instytucji.

16. Procedura postępowania wobec ucznia dojeżdżającego sprawiającego problemy w drodze do i ze szkoły.

PROBLEM: problemy z zachowaniem ucznia w busie szkolnym i w czasie oczekiwania na odjazd.

POMOC: interwencja opiekuna, wychowawcy, dyrektora, pedagoga szkolnego, psychologa szkolnego.

PROCEDURY POSTĘPOWANIA:

1. Za zachowanie się i bezpieczeństwo dzieci w busie szkolny w czasie podróży w drodze do i ze szkoły odpowiada osoba (opiekun – nauczyciel) wyznaczony przez dyrektora Ośrodka.
2. Do czasu wyjazdu z Ośrodka uczniowie przebywają w grupach wychowawczych pod opieką wychowawców grup zgodnie z planem.
3. Wszelkie sytuacje nieprawidłowego zachowania się ucznia w busie rozwiązuje nauczyciel będący opiekunem lub w najkrótszym czasie zgłasza do dyrektora Ośrodka.
4. Dyrektor wspólnie z wychowawcą lub pedagogiem szkolnym/psychologiem szkolnym podejmuje działania w celu poprawy i zmiany zachowania. W przypadku poważnego naruszenia zasad bezpieczeństwa uczniów ponosi kary zgodnie z obowiązującymi regulaminami i Statutem Ośrodka.
5. W sytuacjach pojawiania się nieprawidłowych zachowań dziecka w czasie dojazdów do i ze szkoły wychowawca każdorazowo informuje telefonicznie rodziców/prawnych opiekunów dziecka. Gdy postawa i zachowanie ucznia nie ulega zmianie, podejmowane są dalsze działania we współpracy z rodzicami i dyrekcją.
6. Zastrzeżenia wobec zachowania nauczyciela-opiekuna uczniowie i uch rodzice mogą zgłaszać bezpośrednio lub za pośrednictwem wychowawcy do dyrektora Ośrodka. Dyrektor podejmuje kroki w celu wyjaśnienia zarzutów i zmiany sytuacji

w trakcie spotkania z opiekunem – nauczycielem, informuje o nich zainteresowanych.

17. Procedura postępowania nauczycieli wobec uczennicy będącej w ciąży.

PROBLEM: uczennica w ciąży.

POMOC: interwencja wychowawcy, pedagoga szkolnego, psychologa szkolnego, dyrekcji.

PROCEDURY POSTĘPOWANIA:

1. Dyrektor Ośrodka przeprowadza z rodzicami/prawnymi opiekunami rozmowę, podczas której ustala działania podejmowane przez nauczycieli wobec ciężarnej uczennicy.
2. Uczennica ma prawo uczęszczać do szkoły i mieszkać w Internacie Ośrodka o ile nie ma przeciwwskazań zdrowotnych w tym zakresie.
3. Uczennica otrzymuje wsparcie emocjonalne od wychowawcy oraz psychologa i pedagoga szkolnego.
4. W sytuacji pogorszenia się stanu zdrowia uczennicy w związku z ciążą (np. zagrożenie poronieniem) uczennica i jej rodzice otrzymują od pedagoga szkolnego pomoc w zakresie starań o wydanie orzeczenia o potrzebie nauczania indywidualnego.
5. W razie potrzeby pedagog szkolny podejmuje kroki w zakresie uzyskania wsparcia materialnego dla uczennicy (współpraca z GOPS/MOPS, instytucjami charytatywnymi, sponsorami)
6. W przypadku, gdy uczennica nie ukończyła 15 roku życia, dyrektor Ośrodka lub pedagog szkolny na polecenie dyrekcji sporządza pismo do prokuratury o popełnieniu przestępstwa z art. 200 § 1 kk. Dalszy tok postępowania leży w kompetencji tej instytucji.
7. Po urodzeniu dziecka uczennica ma prawo do kontynuowania nauki w szkole.
8. Fakt pomocy uczennicy w ciąży i podejmowane wobec niej działania są odnotowywane w formie notatek i pism i gromadzone w dokumentacji osobowej uczennicy.

18. Procedura postępowania nauczycieli w przypadku pojawienia się osoby obcej na terenie Ośrodka.

PROBLEM: obcy na terenie Ośrodka

POMOC: interwencja każdego pracownika Ośrodka, który spotkał obcą osobę na terenie placówki.

PROCEDURY POSTĘPOWANIA:

1. Każdy pracownik Ośrodka (pedagogiczny i niepedagogiczny) ma obowiązek:
  - dowiedzieć się o cel pobytu obcej osoby, która pojawiała się w budynku
  - kieruje taką osobę do nauczyciela, którego poszukuje

- informuje daną osobę o godzinie rozpoczęcia najbliższej przerwy śródlekcyjnej
  - w innym wypadku kieruje tą osobę do sekretariatu bądź dyrektora Ośrodka
  - nie wpuszcza osoby na teren budynku, by samowolnie poruszała się po szkole.
2. Gdy osoba obca odmawia podania celu wizyty, prosimy ją o opuszczenie budynku Ośrodka.
  3. Gdy od osoby obcej wyczuwamy woń alkoholu, lub jej zachowanie wskazuje na fakt bycia pod wpływem alkoholu lub innych środków odurzających, prosimy ją o opuszczenie budynku Ośrodka.
  4. Gdy osoba obca zachowuje się agresywnie i stwarza zagrożenie dla uczniów, należy podjąć próbę wyprowadzenia tej osoby z budynku Ośrodka.
  5. Gdy osoba obca odmawia wyjścia z budynku szkoły, wzywamy pomoc i powiadamiamy dyrektora Ośrodka.
  6. Dyrektor podejmuje decyzję o wezwaniu policji.

UWAGA:

Każdy, kto nie jest aktualnie uczniem bądź pracownikiem Ośrodka jest osobą obcą.

19. Procedura postępowania nauczycieli w sytuacji naruszenia przez ucznia zasad korzystania z telefonów komórkowych i innych urządzeń elektronicznych na terenie Ośrodka.

PROBLEM: dezorganizacja pracy w szkole.

POMOC: interwencja nauczycieli, wychowawcy, pedagoga szkolnego, psychologa szkolnego, dyrektora lub innego pracownika Ośrodka.

PROCEDURY POSTĘPOWANIA:

1. Nauczyciel, w momencie stwierdzenia łamania przez ucznia zasad regulaminowych dotyczących korzystania z telefonu lub przywożenia na teren Ośrodka urządzeń elektronicznych zakłócających pracę szkoły ma obowiązek podjąć stosowne działania w tym zakresie.
2. Nauczyciel wzywa ucznia do wyciszenia telefonu i odłożenia go w wyznaczonym miejscu.
3. W sytuacji niestosowania się ucznia do obowiązujących zasad nauczyciel informuje o tym fakcie wychowawcę klasy.
4. Fakt nieprzestrzegania zasad regulaminowych i statutowych w tym zakresie przez ucznia winien być odnotowany przez nauczyciela w zeszycie uwag lub dzienniku.
5. Przywożenie przez ucznia i użytkowanie telefonu komórkowego lub innego urządzenia elektronicznego w Ośrodku bez pisemnej zgody rodzica winno być zgłoszone do pedagoga szkolnego.
6. Pedagog szkolny przeprowadza z uczniem rozmowę wychowawczą o konsekwencjach jego postępowania w tej sytuacji.
7. Wychowawca klasy w porozumieniu z pedagogiem informuje o tym fakcie rodziców/prawnych opiekunów ucznia i prosi ich o stawiennictwo w szkole w celu ustalenia wspólnych oddziaływań względem dziecka.

8. Rodzic przy poważnym naruszeniu zasad (zabranie telefonu do szkoły bez jego wiedzy i nie wyrażenie zgody na jego użytkowanie w szkole) może poprosić by dziecko oddało telefon w depozyt do wychowawcy klasy, pedagoga szkolnego lub dyrektora.
9. Rodzic osobiście odbiera telefon lub inne urządzenie oddane w depozyt.
10. Wobec ucznia niestosującego się do zasad regulaminowych i statutowych korzystania z telefonów komórkowych i innych urządzeń stosuje się kary regulaminowe i statutowe.
11. W przypadku braku współpracy rodziców/opiekunów prawnych z wychowawcą wychowawca zgłasza sprawę dyrektorowi Ośrodka, który wspólnie z pedagogiem podejmuje działania w zakresie wezwania rodziców do placówki.
12. Całkowity brak współpracy rodziców/prawnych opiekunów z nauczycielem, pedagogiem, dyrektorem, spowoduje skierowanie sprawy do sądu o zaniechania wychowawcze dziecka.

20. Procedura postępowania nauczycieli i wychowawcy w sytuacji usprawiedliwiania nieobecności uczniów oraz egzekwowania realizacji obowiązku szkolnego (wagarów) i obowiązku nauki.

PROBLEM: usprawiedliwianie nieobecności uczniów oraz egzekwowanie obowiązku szkolnego i nauki.

POMOC: interwencja wychowawcy, pedagoga szkolnego, psychologa szkolnego, dyrekcji.

PROCEDURY POSTĘPOWANIA:

1. Rodzice mają obowiązek usprawiedliwiania nieobecności dziecka w szkole w terminie 7 dni od zakończenia nieobecności. Mogą to zrobić osobiście lub telefonicznie.
2. O przewidywanej dłuższej niż 1 tydzień nieobecności dziecka (np. pobyt w sanatorium, szpitalu, przewlekła choroba) rodzice/prawni opiekunowie są zobowiązani powiadomić wychowawcę telefonicznie, lub poprzez osobisty kontakt, wcześniej, a nie po powrocie dziecka do szkoły.
3. W przypadku dłuższych nieobecności, zwłaszcza nieusprawiedliwionych, trwających, co najmniej 50% nieobecności nieusprawiedliwionej w okresie jednego miesiąca, a także w przypadku ewidentnych wagarów wychowawca:
  - przekazuje dyrektorowi szkoły, pedagogowi szkolnemu informację o takich uczniach;
  - powiadamia rodziców/ prawnych opiekunów telefonicznie, a jeśli zajdzie taka potrzeba listem poleconym, o absencji ucznia i wzywa ich do szkoły celem wyjaśnienia danej sytuacji;
  - wspólnie z pedagogiem szkolnym przeprowadza rozmowę z uczniem, w obecności dyrektora lub pedagoga szkolnego, przeprowadza rozmowę z rodzicami/prawnymi opiekunami i uczniem, w której informuje ich o ewentualnych konsekwencjach nieobecności dziecka a także zobowiązuje ich do spowodowania systematycznego uczęszczania dziecka do szkoły.

4. W przypadku dalszej absencji lub niestawienia się opiekunów w szkole dyrektor informuje Sąd Rodzinny o zaistniałej sytuacji i nierealizowaniu przez ucznia obowiązku szkolnego i obowiązku nauki (przed ukończeniem 18 lat).
5. W sytuacji braku zainteresowania ze strony rodziców/opiekunów rodziców sytuacją absencji dziecka w szkole dyrektor Ośrodka podejmuje decyzję o uruchomieniu procedury postępowania administracyjnego w tym zakresie we współpracy z Wójtami gmin i Burmistrzami miast adekwatnie do miejsca zamieszkania ucznia.
6. Każde działanie podejmowane przez wychowawcę lub pedagoga szkolnego związane z egzekwowaniem obowiązku szkolnego ucznia wychowawca odnotowuje w dzienniku lub w formie notatki.
7. W sytuacji uchylania się ucznia od obowiązku nauki ucznia pełnoletniego (ukończone 18 lat), wychowawca klasy zgłasza sprawę do pedagoga szkolnego i dyrektora w formie pisemnej.
8. Dyrekcja wspólnie z pedagogiem szkolnym wysyła do rodziców i ucznia pismo wzywające do stawienia się w szkole i wyjaśnienia przyczyn nierealizowania obowiązku nauki przez dorosłego ucznia.
9. Brak reakcji ze strony rodziców i dorosłego ucznia świadczy o porzuceniu przez niego nauki w szkole.
10. Wychowawca podejmuje decyzję o zgłoszeniu do dyrekcji pisemnego wniosku lub wniosku do protokołu o skreślenie ucznia/uczennicy z listy uczniów.
11. Rodzice i uczeń/uczennica są pisemnie informowani o skreśleniu go z listy uczniów szkoły i wychowanków Ośrodka.

21. Procedura postępowania nauczycieli na wypadek niewłaściwego zachowania się uczniów wobec nauczycieli i innych pracowników Ośrodka.

PROBLEM: zniewaga, zniesławienie, naruszenie nietykalności cielesnej, zmuszanie do określonego zachowania, groźba karalna.

POMOC: interwencja nauczyciela, wychowawcy, pedagoga szkolnego, psychologa szkolnego, dyrekcji lub innego pracownika Ośrodka.

PROCEDURY POSTĘPOWANIA:

1. Pokrzywdzony nauczyciel lub pracownik Ośrodka zgłasza ten fakt wychowawcy klasy, pedagogowi szkolnemu lub dyrekcji szkoły.
2. Wychowawca wzywa do Ośrodka rodziców/prawnych opiekunów ucznia i przekazuje im informacje o zaistniałej sytuacji. Przeprowadza rozmowę z rodzicami oraz z uczniem w ich obecności. Zobowiązuje ucznia do zaniechania negatywnego postępowania, zadośćuczynienia i przeproszenia nauczyciela lub innego pracownika Ośrodka, zaś rodziców zobowiązuje do szczególnego wzmoczonego nadzoru wychowawczego nad dzieckiem. Z przeprowadzonej rozmowy sporządza notatkę.
3. W przypadku niestawienia się rodziców/prawnych opiekunów do szkoły na pisemne wezwanie dyrektora lub wychowawcy, dyrektor zawiadamia policję lub sąd rodzinny, celem podjęcia działań zmierzających do zdiagnozowania przyczyn niemożności rozwiązania tego problemu.
4. W sytuacji, gdy szkoła wykorzysta wszystkie dostępne jej środki oddziaływań wychowawczych, a ich zastosowanie nie przynosi oczekiwanych rezultatów,

dyrektor szkoły powiadamia policję lub sąd rodzinny. Dalszy tok postępowania leży w kompetencji tych instytucji.

5. W poważnych przypadkach obowiązują procedury postępowania w przypadku uzyskania informacji o popełnieniu przestępstwa ściganego z urzędu lub przestępstwa ściganego na wniosek poszkodowanego nauczyciela lub innego pracownika szkoły.

22. Procedura postępowania w przypadku, gdy dziecko jest ofiarą lub uczestnikiem przemocy domowej.

PROBLEM: przemoc w domu

POMOC: interwencja nauczyciela wychowawcy, pedagoga szkolnego, psychologa szkolnego, dyrekcji

PROCEDURY POSTĘPOWANIA:

1. Osoba posiadająca wiedzę o zaistniałej przemocy w domu sporządza notatkę o okolicznościach zdarzenia.
2. Pedagog szkolny informuje pisemnie sąd rodzinny z prośbą o wgląd w sytuację rodzinną ucznia, oraz przekazuje zgromadzone dokumenty.
3. Pedagog szkolny powyższe informacje przesyła do ośrodka pomocy społecznej (GOPS/MOPS adekwatnie do miejsc zamieszkania ucznia).
4. Pedagog szkolny współpracuje z organizacjami specjalistycznymi (poradnie, świetlice, ośrodki wsparcia i interwencji kryzysowej).
5. Uczeń otrzymuje wsparcie emocjonalne psychologa szkolnego.

23. Procedura postępowania w sytuacji groźby, sygnału lub zachowania samobójczego ucznia.

PROBLEM: próba samobójcza

POMOC: interwencja nauczyciela wychowawcy, pedagoga szkolnego, psychologa szkolnego, dyrekcji

PROCEDURY POSTĘPOWANIA:

1. Osoby mające informacje o próbie samobójczej ustalają i potwierdzają rodzaj zdarzenia.
2. Jeżeli zdarzenie miało miejsce w szkole, osoba mająca informację o zdarzeniu nie pozostawia ucznia samego i zapewnia mu bezpieczeństwo. Powiadamia o zdarzeniu pedagoga lub psychologa szkolnego.
3. Pedagog/psycholog prowadzą dokumentację dotyczącą zdarzenia.
4. Pedagog/psycholog wzywają pomoc, jeśli potrzeba, zachowując dyskrecję. Pedagog/psycholog zawiadamiają dyrekcję szkoły.
5. Pedagog/psycholog dokonują oceny dalszych zagrożeń.
6. Pedagog/psycholog zawiadamiają wychowawcę i informują o wynikach swojej oceny sytuacji (ryzyka).

7. Pedagog/psycholog lub wychowawca powiadamiają rodziców lub opiekunów prawnych i informują ich o konieczności zapewnienia dziecku stałej opieki, sporządzają notatkę służbową.
8. W przypadku odmowy współpracy ze strony rodziców pedagog/psycholog powiadamiają sąd rodzinny, a w sytuacji realnego zagrożenia wzywają policję.
9. Jeżeli dziecko nie jest obecne w szkole wychowawca kontaktuje się z rodzicami, celem ustalenia przyczyny nieobecności dziecka. W przypadku braku kontaktu z rodzicami, dyrektor szkoły powiadamia policję

24. Procedura postępowania w sytuacji epizodu psychotycznego ucznia.

PROBLEM: **epizod psychotyczny** – każde „dziwne”, trudne do jednoznacznego wytłumaczenia zachowanie dziecka, które może mieć podłoże chorobowe, związane z zaburzeniem jakiegoś obszaru psychiki, ale nie musi. Nie jest istotne, jak jest prawdziwa przyczyna incydentu, przynajmniej w pierwszej gorącej fazie postępowania. Rzetelna diagnoza jest domeną osób specjalizujących się w tym zakresie i to im należy powierzyć to zadanie.

POMOC: interwencja wychowawcy, pedagoga szkolnego, psychologa szkolnego, dyrekcji

PROCEDURY POSTĘPOWANIA:

1. Nauczyciel nie pozostawia ucznia samego. Reaguje spokojnie, łagodnie. Zapewnia bezpieczne i spokojne miejsce, zachowując dyskrecję, nie nagłaśnia sprawę.
2. Nauczyciel zawiadamia dyrekcję szkoły o zdarzeniu i podejmuje decyzję o zawiadomieniu rodziców i ewentualnym wezwaniu pogotowia.
3. W sytuacji nasilenia się zachowań agresywnych w epizodzie psychotycznym osoba wzywająca policję służby medyczne prosi o przyjazd policji.
4. Nauczyciel uczestniczący w zdarzeniu sporządza z niego notatkę służbową.

25. Procedura postępowania wobec ucznia z zaburzeniami psychicznymi, przejawiającego zachowania agresywne wobec siebie i otoczenia.

PROBLEM: wypadek

POMOC: interwencja wychowawcy, pedagoga szkolnego, psychologa szkolnego, dyrekcji lub innego pracownika Ośrodka.

PROCEDURY POSTĘPOWANIA:

1. Nauczyciel – świadek agresywnego zachowania ucznia z zaburzeniami psychicznymi przerywa zdecydowanie i stanowczo negatywne zachowanie ucznia. Czyni to w sposób umiejętny i spokojny, by nie doprowadzić do nasilenia ataku agresji.
2. W razie potrzeby nauczyciel prosi o pomoc innego nauczyciela, pedagoga szkolnego, psychologa szkolnego lub dyrektora.
3. Powiadamia wychowawcę klasy lub w razie jego nieobecności, pedagoga/psychologa szkolnego o zdarzeniu.
4. Nauczyciel, pedagog/psycholog lub dyrektor odizolowuje ucznia od klasy i przechodzi z nim do „sali wyciszeń” lub pokoju pedagoga/psychologa szkolnego.

5. Uczeń ma zapewnione wsparcie emocjonalne ze strony psychologa i pedagoga szkolnego.
6. Pedagog/psycholog sprawuje opiekę nad uczniem, czuwają nad jego bezpieczeństwem. Starają się wyciszyć jego zachowanie i nawiązać z uczniem kontakt, spokojną rozmowę.
7. Wychowawca lub pedagog/psycholog informuje rodziców (prawnych opiekunów) o zajściu i formach podjętej interwencji.
8. W przypadku braku poprawy kondycji psychicznej ucznia i niemożności opanowania jego zachowań agresywnych nauczyciel, pedagog/psycholog wzywają do szkoły rodzica zobowiązując go do odebrania dziecka ze szkoły.
9. W sytuacji gwałtownego nasilania się ataku agresji u ucznia wobec siebie i otoczenia pedagog/psycholog podejmuje wspólnie z dyрекcją decyzję o wezwaniu służb medycznych i zawiadomieniu policji.
10. Nauczyciel zapewnia opiekę uczniowi do czasu przyjazdu służb medycznych i policji.
11. O zaistniałej sytuacji konieczności wezwania karetki pogotowia nauczyciel informuje rodzica i zobowiązuje go do przyjazdu do szkoły.
12. W sytuacji przyjazdu rodzica do Ośrodka przed przyjazdem karetki pogotowia rodzic przejmuje opiekę nad agresywnym uczniem i wspólnie z ratownikami udaje się do szpitala psychiatrycznego, do którego zostaje przetransportowany uczeń.
13. W sytuacji nieobecności rodzica dyrektor wyznacza nauczyciela, który będzie sprawował opiekę nad uczniem w karetce do czasu pojawienia się rodziców/prawnych opiekunów.
14. W przypadku rażących zaniedbań rodziców lub ich niewydolności wychowawczej pedagog szkolny w porozumieniu z wychowawcą i dyrektorem szkoły kieruje sprawę na policję lub do sądu rodzinnego.
15. W przypadku szczególnie drastycznych zachowań agresywnych ucznia, stwarzających zagrożenie dla zdrowia lub życia, dyrektor szkoły w porozumieniu z pedagogiem/psychologiem/wychowawcą natychmiast powiadamia policję i służby medyczne, z pominięciem wyżej omówionej procedury. O fakcie tym informuje rodziców ucznia.
16. W przypadku nasilania się agresji ucznia, opiekę nad nim ze względów bezpieczeństwa nigdy nie sprawuje jeden nauczyciel, tylko co najmniej 2 osoby.
17. W czasie sprawowania opieki w czasie ataku agresji należy zadbać o to by uczeń nie wyrządził sobie ani nikomu z jego otoczenia krzywdy.
18. Zespół nauczycieli po zdarzeniu spotyka się i tworzy dokumentację opisującą przebieg całego zdarzenia i podjętych działań.

26. Procedura postępowania nauczyciela w sytuacji zaistnienia wypadku ucznia w szkole.

PROBLEM: wypadek

PODSTAWA PRAWNA: Rozporządzenie MENiS z dnia 31 grudnia 2002 roku w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach (Dz. U. z 2003r. Nr 6, poz. 69 z późniejszymi zmianami).

POMOC: interwencja wychowawcy, pedagoga szkolnego, psychologa szkolnego, dyrekcji lub innego pracownika Ośrodka.

PROCEDURY POSTĘPOWANIA:

1. Osoby odpowiedzialne za ucznia zapewniają poszkodowanemu opiekę.
2. Osoby odpowiedzialne udzielają pierwszej pomocy przedmedycznej i zawiadamiają pielęgniarkę szkolną, która podejmuje decyzję o wezwaniu pogotowia.
3. Osoby odpowiedzialne powiadamiają dyrektora Ośrodka lub pedagoga szkolnego.
4. Osoby odpowiedzialne lub pielęgniarka szkolna powiadamiają rodziców (prawnych opiekunów) poszkodowanego ucznia.
5. Nauczyciel będący świadkiem wypadku sporządza stosowną dokumentację w formie notatki służbowej.

27. Procedura postępowania w sytuacji zaistnienia wypadku powodującego ciężkie uszkodzenie ciała lub ze skutkiem śmiertelnym.

PROBLEM: wypadek ucznia powodujący ciężkie uszkodzenie ciała lub śmierć

POMOC: interwencja wychowawcy, pedagoga szkolnego, pielęgniarki szkolnej lub osób przeszkolonych w udzielaniu pomocy przedmedycznej, lekarza, dyrektora Ośrodka

PROCEDURY POSTĘPOWANIA:

1. Osoby odpowiedzialne za ucznia w sytuacji, kiedy nastąpiło ciężkie uszkodzenie ciała natychmiast wzywają pogotowie ratunkowe, a do czasu jego przybycia udzielają pierwszej pomocy, podejmują natychmiast niezbędne czynności ratujące zdrowie i życie ucznia.
2. Osoby odpowiedzialne za ucznia zabezpieczają miejsce zdarzenia i natychmiast wzywają dyrektora szkoły, jeżeli w wyniku wypadku nastąpił zgon osoby poszkodowanej.
3. Dyrektor szkoły informuje o zdarzeniu policję, PIP, SANEPiD, rodziców (prawnych opiekunów) oraz organ prowadzący.
4. Do czasu przybycia policji osoby odpowiedzialne zabezpieczają teren wypadku tak, aby było możliwe pełne ustalenie okoliczności i przyczyn zdarzenia.
5. Celem ustalenia okoliczności wypadku dyrektor szkoły powołuje komisję badającą przyczyny jego powstania. Z prac komisji spisany jest protokół, który musi zawierać wnioski mające zapobiec powstaniu podobnych zdarzeń.
6. Wypadek jest wpisywany do książki rejestru wypadków, a wnioski komisji są omawiane na posiedzeniu Rady Pedagogicznej

Procedura postępowania – informowanie bliskich o śmierci dziecka bądź osoby dorosłej – pracownika szkoły na terenie szkoły lub w związku z zajęciami szkolnymi, wycieczkami itp.

PROBLEM: śmierć dziecka bądź pracownika Ośrodka.

POMOC: interwencja wychowawcy, pedagoga szkolnego, psychologa szkolnego, dyrekcji

PROCEDURY POSTĘPOWANIA:

1. Dyrektor szkoły i osoba upoważniona powiadamia rodzinę zmarłego.

2. Powiadomienie o śmierci powinno odbywać się, przez co najmniej dwie osoby, na terenie przyjaznym osobie powiadamianej. Jedna udziela informacji, druga zaś obserwuje reakcje osoby powiadamianej.
3. Powiadamianie o śmierci zawsze powinno się odbywać twarzą w twarz. Należy unikać powiadamiania za pomocą telefonu lub poczty.
4. Osoby powiadamiające powinny wykazać się empatią i otoczyć opieką osobę powiadamianą.
5. Powiadomienie powinno odbyć się w czasie możliwie jak najkrótszym od ustalenia tożsamości ofiary i ustalenia tożsamości osób mu najbliższych.
6. Osoby powiadamiające powinny krótko i rzetelnie powiadomić o zaistniałym zdarzeniu.
7. Należy zapewnić osobie powiadamianej pomoc psychologiczną i powiadomić o możliwości skorzystania z pomocy instytucji do tego uprawnionych.
8. Jeżeli rodzina zmarłego nie znajduje się w miejscu zamieszkania, należy zdobyć informacje o miejscu pobytu rodziny.
9. W realiach szkolnych rodzina nie powinna dowiadywać się o śmierci ucznia z mediów lub od osób trzecich. Informowanie leży po stronie personelu szkoły, dyrekcji.
10. Rodzina może otrzymać pomoc i wsparcie psychologa szkolnego i pedagoga szkolonego.

28. Procedura postępowania nauczyciela w sytuacjach zagrażających zdrowiu i życiu uczniów.

PROBLEM:

I. Klęski żywiołowe - pożar

POMOC: interwencja każdego pracownika, bądź osoby, która pierwsza zauważy pożar

PROCEDURY POSTĘPOWANIA:

1. W razie wybuchu pożaru każdy, kto pierwszy zauważy pożar, ma obowiązek zaalarmować wszelkimi dostępnymi środkami osoby znajdujące się w strefie zagrożenia oraz Straż Pożarną i Policję. W razie potrzeby (na polecenie): – numer alarmowy tel. 112
2. Dalej należy postępować zgodnie z „Instrukcją bezpieczeństwa pożarowego”.
3. W przypadku powstania pożaru w godzinach pracy, do czasu przybycia Straży Pożarnej, akcją kieruje dyrektor lub wyznaczona przez niego osoba.
4. Kierująca akcją osoba wykonuje następujące czynności:

W pierwszej kolejności:

- organizuje ewakuację ludzi z zagrożonego pożarem miejsca obiektu,
- nadzoruje prowadzenie akcji gaśniczej za pomocą dostępnego sprzętu,

W drugiej kolejności po analizie sytuacji:

- dokonuje podziału personelu do prowadzenia akcji ratunkowej w celu:

- 1) gaszenia pożaru, prowadzenia ewakuacji i akcji informacyjnej,
- 2) ochrony ewakuowanego sprzętu,
- 3) wyłączenia prądu i gazu,
- 4) zamknięcia instalacji ciepłowniczych (o ile zachodzi taka potrzeba)
- 5) zamykania okien, drzwi i wyłączenia urządzeń wentylacyjnych.

W trzeciej kolejności:

- podporządkowuje siły i środki dowódcy akcji gaśniczej Straży Pożarnej,
  - nadzoruje ewakuację mienia (dóbr kultury) z zagrożonych pożarem pomieszczeń.
5. Alarmując Straż Pożarną o zaistniałym pożarze, można w razie konieczności podać hasło „Ratunek”. Meldunek o pożarze powinien zawierać następujące informacje:
    - co się pali,
    - gdzie się pali,
    - czy jest zagrożone życie ludzkie,
    - inne występujące zagrożenia,
    - nazwisko i stanowisko służbowe zgłaszającego,
    - numer telefonu, z którego dokonano zgłoszenia.
  6. Meldunek o pożarze powinien być nadany spokojnie i wyraźnie.
  7. Rozmowę zgłoszeniową przerywamy dopiero, gdy odbierający meldunek potwierdzi jego przyjęcie. Jednostki Straży Pożarnej, osoba kierująca akcją gaśniczą ma obowiązek poinformować dowódcę Straży Pożarnej o sytuacji pożarowej i podjętych działaniach, a następnie podporządkować się jego zaleceniom.

Winna mu również przedstawić:

- plan sytuacyjny obiektu.

Po przybyciu,

- plan ewakuacji personelu i uczniów,
- plan sytuacyjny ewakuacji dóbr materialnych,

– plan rozmieszczenia lub wykaz najcenniejszego mienia, które należy ewakuować w pierwszej kolejności lub chronić na miejscu przed zniszczeniem podczas akcji gaśniczej.

II. **Kłęski żywiołowe – powódź**

PROBLEM: powódź

POMOC: interwencja każdego pracownika, bądź osoby, która pierwsza zauważy powódź

PROCEDURY POSTĘPOWANIA:

1. Komunikat o stanie wody i zagrożeniu przekazywany jest za pomocą lokalnych środków masowego przekazu (radio, TV). W przypadku wystąpienia zagrożenia powodziowego winniśmy przede wszystkim przygotować się na wypadek powodzi.
2. W tym celu należy:
  1. przenieść na górne kondygnacje dokumentację, sprzęt i wartościowe mienie znajdujące się w piwnicach lub na parterze zagrożonych obiektów;
  2. usunąć z zagrożonego terenu sprzęt, który w wyniku zalania wodą może ulec zniszczeniu;
  3. zgromadzić niezbędne zapasy nie psującej się żywności, niezbędną ilość czystej wody, latarki, świece, zapasowe baterie (w czasie powodzi mogą nie funkcjonować wodociągi i kanalizacja);
  4. w razie potrzeby wyłączyć zasilanie obiektu w media (prąd, gaz, wodę);
  5. przygotować worki z piaskiem w celu zabezpieczenia drzwi wejściowych i okien piwnicznych;
  6. mieć włączone radio (najbezpieczniej tranzystorowe na baterie) na częstotliwość lokalnej stacji, w celu bieżącego śledzenia komunikatów o zagrożeniu powodziowym i sposobach postępowania;
  7. przygotować sprzęt pływający (o ile takowy posiadamy), utrzymywać go w sprawności i wykorzystywać wyłącznie w sytuacji zagrożenia życia lub innych uzasadnionych okolicznościach;
  8. podczas powodzi stosować się do poleceń prowadzących akcję ratunkową.

III. **Znalezienie na terenie szkoły substancji toksycznych, broni, materiałów wybuchowych**

PROBLEM: substancja toksyczna, broń, materiały wybuchowe na terenie Ośrodka

POMOC: interwencja nauczyciela, dyrektora lub innego pracownika szkoły

PROCEDURY POSTĘPOWANIA:

1. Nauczyciel lub inny pracownik szkoły, który stwierdza zaistnienie jednej z powyższych okoliczności, uniemożliwia dostęp osób postronnych i dzieci poprzez zaangażowanie jednego z pracowników szkoły do pilnowania miejsca znaleziska oraz powiadamia dyrektora szkoły.
2. Dyrektor lub upoważniony przez niego pracownik powiadamia o zaistniałym zdarzeniu policję a także - stosownie do charakteru znalezionych materiałów lub substancji - Państwową Straż Pożarną, SANEPID i w razie potrzeby pogotowie ratunkowe.
3. W przypadku rozprzestrzeniania się substancji toksycznych ogłasza natychmiastową ewakuację wg procedury postępowania określonej, jako „Alarm o skażeniach” (sygnały dźwiękowe 10 sekundowe, powtarzane, co 25-30 sekund przez 3 minuty).
4. Jeżeli jest to możliwe, organizuje działania, powstrzymujące dalsze rozprzestrzenianie się substancji.
5. Powiadamia telefonicznie organ prowadzący oraz organ nadzoru pedagogicznego o zaistniałym zdarzeniu.
6. Sporządza notatkę dotyczącą okoliczności, miejsca i czasu zdarzenia.

IV. Anonimowy telefon z pogrózkami lub informacjami o zagrożeniu użyciem materiałów niebezpiecznych

PROBLEM: pracownik szkoły otrzymał anonimowy telefon z pogrózkami POMOC: interwencja nauczyciela, pedagoga szkolnego, dyrektora lub innego pracownika szkoły

PROCEDURY POSTĘPOWANIA:

1. Pracownik szkoły, który przyjął telefon powiadamia dyrektora szkoły.
2. Dyrektor lub upoważniona osoba podejmuje decyzję o przeprowadzeniu ewakuacji szkoły wg procedury „Alarm o skażeniach”.
3. Dyrektor (lub upoważniona osoba) powiadamia policję, straż pożarną i pogotowie ratunkowe.
4. Nauczyciele pozostają z uczniami do czasu wyjaśnienia sytuacji.
5. Dyrektor o zaistniałej sytuacji powiadamia organ prowadzący szkołę oraz organ nadzoru pedagogicznego.

V. Terrorysta w szkole

PROBLEM: terrorysta w Ośrodku

POMOC: interwencja nauczyciela, pedagoga szkolnego, dyrektora lub innego pracownika Ośrodka

PROCEDURY POSTĘPOWANIA:

1. Nauczyciele uspokajają uczniów i polecają, aby spokojnie zastosowali się do poleceń terrorysty.

2. Dyrektor lub upoważniona osoba przeprowadza rozmowę z terrorystą i przekazuje jego żądania odpowiednim jednostkom.
3. W miarę możliwości dyrektor lub osoba upoważniona powiadamia policję lub straż pożarną.

29. Procedura postępowania w przypadku dewastacji mienia.

PROBLEM: zniszczenia mienia szkolnego lub prywatnego dokonanego na terenie szkoły przez uczniów.

POMOC: interwencja wychowawcy, pedagoga szkolnego, dyrekcji lub innego pracownika Ośrodka oraz interwencja Komendy Policji

PROCEDURY POSTĘPOWANIA:

1. Każdy pracownik szkoły, którego poinformowano o zniszczeniu mienia szkolnego lub prywatnego dokonanego na terenie szkoły przez ucznia powiadamia o tym, wychowawcę klasy, pedagoga szkolnego i kadrę kierowniczą szkoły.
2. Wychowawca klasy przeprowadza rozmowę z uczniem.
3. Wychowawca klasy powiadamia rodziców o zaistniałej sytuacji i wzywa ich do stawienia się do szkoły. W porozumieniu z dyrektorem, pedagogiem i rodzicami ustala sposób pokrycia strat zniszczenia, następnie ustala karę dla ucznia zgodnie ze Statutem Szkoły.
4. Wychowawca sporządza notatkę, którą podpisują wszyscy uczestnicy spotkania.
5. Pedagog szkolny we współpracy z wychowawcą klasy i dyrektorem podejmuje działania mające na celu wyeliminowanie sytuacji niszczenia mienia na terenie szkoły przez uczniów.
6. W przypadku czynu o znamionach występku lub przestępstwa, wzywa się policję, która w wyniku dochodzenia ustala sprawcę. Podlega on karze przewidzianej w Kodeksie Karnym.

30. Procedura postępowania w przypadku ujawnienia cyberprzemocy w Ośrodku.

PROBLEM: cyberprzemoc

POMOC: interwencja nauczyciela, wychowawcy, dyrekcji lub innego pracownika szkoły, pedagoga szkolnego.

PROCEDURY POSTĘPOWANIA:

I. PROCEDURA POSTĘPOWANIA WOBEC SPRAWCY CYBERPRZEMOCY:

1. Osoby mające informację o zaistnieniu cyberprzemocy informują o zjawisku wychowawcę klasy, pedagoga szkolnego i dyrekcję szkoły.
2. Dyrektor wyznacza osobę odpowiedzialną, która ustali okoliczności zdarzenia (rodzaju materiału, ustalenie sprawcy oraz świadków zdarzenia).

3. Osoba odpowiedzialna zabezpiecza dowody. Należy zanotować datę i czas otrzymania materiału, treść wiadomości oraz, jeśli to możliwe, dane nadawcy (nazwę użytkownika, adres e-mail, numer telefonu komórkowego, itp.) lub adres www, na której pojawiły się szkodliwe treści lub profil.

4. Osoba odpowiedzialna analizuje zdarzenia przy współudziale wychowawcy, pedagoga i dyrektora.

5. Dyrektor szkoły lub osoba upoważniona zgłasza zdarzenie odpowiednim służbom.

6. Jeżeli sprawcą jest uczeń szkoły wychowawca/pedagog/psycholog przeprowadza rozmowę z uczniem i sporządza odpowiednią dokumentację.

II. PROCEDURY POSTĘPOWANIA WOBEC OFIARY CYBERPRZEMOCY:

1. Osoby mające informację o zaistnieniu cyberprzemocy informują o zjawisku wychowawcę klasy, pedagoga szkolnego i dyrekcję szkoły.

2. Dyrektor wyznacza osobę odpowiedzialną, która ustali okoliczności zdarzenia (rodzaju materiału, ustalenie sprawcy oraz świadków zdarzenia).

3. Osoba odpowiedzialna zabezpiecza dowody. Należy zanotować datę i czas otrzymania materiału, treść wiadomości oraz, jeśli to możliwe, dane nadawcy (nazwę użytkownika, adres e-mail, numer telefonu komórkowego, itp.) lub adres www, na której pojawiły się szkodliwe treści lub profil.

4. Osoba odpowiedzialna analizuje zdarzenia przy współudziale wychowawcy, pedagoga i dyrektora.

5. Pedagog/psycholog zapewnia pomoc psychologiczno-pedagogiczną poszkodowanemu uczniowi.

6. Pedagog/psycholog informuje rodziców poszkodowanego ucznia o zdarzeniu oraz działaniach szkoły, porada i pomoc.

7. Dyrektor szkoły lub osoba upoważniona informuje policję lub sąd rodzinny – wykonanie czynności procesowych z udziałem poszkodowanego.

III. SPORZĄDZENIE DOKUMENTACJI ZAJŚCIA

1. Pedagog szkolny zobowiązany jest do sporządzenia notatki służbowej z rozmów ze sprawcą, poszkodowanym, ich rodzicami oraz świadkami zdarzenia.

2. Jeśli rozmowa przebiegała w obecności świadka (np. wychowawcy) powinien on podpisać notatkę po jej sporządzeniu.

3. Jeśli zostały zabezpieczone dowody cyberprzemocy, należy je również włączyć do dokumentacji pedagogicznej

31. Procedura postępowania w przypadku otrzymania przesyłki niewiadomego pochodzenia.

PROBLEM: przesyłka niewiadomego pochodzenia

POMOC: interwencja wychowawcy, pedagoga szkolnego, psychologa szkolnego, dyrekcji lub innego pracownika Ośrodka.

PROCEDURY POSTĘPOWANIA:

1. Nie odbieramy przesyłek niewiadomego pochodzenia.
2. W przypadku pozostawienia przesyłki niewiadomego pochodzenia zawiadamiamy dyrektora Ośrodka.
3. Dyrektor Ośrodka zawiadamia policję.
4. Z zaistniałej sytuacji sporządzana jest notatka służbowa.

32. Procedura postępowania w przypadku wandalizmu i rozruchów ulicznych.

PROBLEM: wandalizm i rozruchy uliczne

POMOC: interwencja wychowawcy, pedagoga szkolnego, psychologa szkolnego, dyrekcji lub innego pracownika Ośrodka.

PROCEDURY POSTĘPOWANIA:

1. Wszyscy pracownicy szkoły zobowiązani są do zabezpieczenia mienia poprzez zamknięcie wszystkich drzwi i okien.
2. Wszyscy pracownicy szkoły zobowiązani są do nie wpuszczania i wypuszczania nikogo z budynku szkoły do czasu uspokojenia sytuacji, obserwować teren i stan zagrożenia.
3. Dyrektor Ośrodka powiadamia policję o zdarzeniu.
4. Dyrektor Ośrodka powinien przygotować pracowników do ochrony mienia.

33. Procedura postępowania w przypadku katastrofy budowlanej.

PROBLEM: katastrofa budowlana

POMOC: interwencja wychowawcy, pedagoga szkolnego, psychologa szkolnego, dyrekcji lub innych pracowników Ośrodka.

PROCEDURY POSTĘPOWANIA:

a) Opuszczając szkołę:

- Osoby uprawnione wyłączają instalację gazową, elektryczną, wodną.
- Osoby odpowiedzialne przeprowadzają ewakuację osób z budynku szkoły, przy zachowaniu szczególnej ostrożności.
- Dopuszcza się ewakuację oknami, jeżeli nie ma innej możliwości.

b) Nie ma możliwości opuszczenia budynku szkoły:

- Chowamy się pod ławkami lub innymi meblami.

c) Unieruchomiony (przysypany):

- Wołać o pomoc, stukać w lekkie elementy metalowe – w celu ułatwienia ratownikom lokalizacji.

d) Po opuszczeniu budynku szkoły:

- Wszyscy powinni zawiadamiać kierującego akcją ratowniczą o osobach, które mogły pozostać w budynku oraz o osobach, których nie było tego dnia w szkole.
- Stosujemy się do poleceń ratowników i nie utrudniamy im pracy.
- Należy zgłosić się punktu pomocy medycznej

34. Procedura postępowania w przypadku skażenia promieniotwórczego (radiacyjnego).

PROBLEM: skażenie promieniotwórcze (radiacyjne)

POMOC: interwencja wychowawcy, pedagoga szkolnego, psychologa szkolnego, dyrekcji lub inni pracownicy Ośrodka.

PROCEDURY POSTĘPOWANIA:

1. Wszyscy zobowiązani są do zamknięcia okien i drzwi, wyłączenia klimatyzacji i wentylacji.
2. Osoby odpowiedzialne odbierają komunikaty z mediów.
3. Wszystkie osoby znajdujące się w budynku szkoły powinny przebywać w bezpiecznych miejscach, np. piwnica, do czasu odwołania alarmu.
4. W przypadku konieczności opuszczenia budynku okrywamy ciało, w szczególności twarz.
5. Postępować zgodnie z zaleceniami określonymi przez władze (służby ratownicze) do czasu odwołania zagrożenia skażeniem promieniotwórczym.

35. Procedura postępowania w przypadku zagrożenia środkami biologicznymi.

PROBLEM: zagrożenie środkami biologicznym

POMOC: interwencja wychowawcy, pedagoga szkolnego, psychologa szkolnego, dyrekcji lub innego pracownika Ośrodka.

PROCEDURY POSTĘPOWANIA:

Atak wcześniej zapowiedziany:

1. Dyrektor szkoły lub osoby upoważnione powinny śledzić komunikaty ostrzegawcze i stosować się do poleceń komunikatów nadawanych przez obronę cywilną.
2. Dyrektor szkoły lub osoby upoważnione powinny zaalarmować i ewakuować pracowników, uczniów z rejonu zagrożenia w kierunku pod wiatr od źródeł zagrożenia, a ze strefy skażonej poprzecznie do kierunku wiatru.
3. Osoby odpowiedzialne powinny wyłączyć urządzenia klimatyzacyjne w obiekcie, natychmiast zamknąć i uszczelnić wszystkie otwory wentylacyjne, okna i drzwi.
4. W miarę możliwości zgromadzić podręczne środki ratownicze i odtrutki: gazę, watę, kwas octowy, oliwę jadalną, wodę, octenisept, mydło, środki pobudzające krążenie.

Atak szybko wykryty:

1. Dyrektor szkoły lub osoby upoważnione przeprowadzają ewakuację uczniów i pracowników ze skażonych pomieszczeń.
2. Dyrektor szkoły lub osoby upoważnione wydają zakaz ruch uczniów i pracowników na zewnątrz budynku (z wyjątkiem zwalniania pracowników do domu).
3. Osoby upoważnione prowadzą profilaktykę wśród zagrożonych pracowników i uczniów.
4. Osoby upoważnione śledzą komunikaty radiowe i inne, stosują się do poleceń kierowników jednostek ratowniczych

36. Procedura postępowania w przypadku użycia toksycznych środków przemysłowych (tsp).

PROBLEM: toksyczne środki przemysłowe

POMOC: interwencja nauczyciela, wychowawcy, pedagoga, dyrektora szkoły, pracowników szkoły (osoby biorące udział w akcji ratowniczej lub likwidowaniu awarii muszą być wyposażone w aparaty izolujące do ochrony dróg oddechowych oraz ubranie gazoszczelne)

PROCEDURY POSTĘPOWANIA:

1. Świadczenie pomocy wynoszą poszkodowanego w bezpieczne miejsce.
2. Osoba uprawniona, udzielająca pomocy zdejmuje skażoną odzież, ciepło okrywa poszkodowanego, zapewnia mu dopływ świeżego powietrza, udziela pierwszej pomocy przedmedycznej.
3. Osoba uprawniona wzywa lekarza.

37. Procedura postępowania w przypadku, gdy nauczyciel podejrzewa, że w Ośrodku, na wycieczce szkolnej lub imprezach organizowanych przez

szkołę znajduje się uczeń będący pod wpływem alkoholu, narkotyków lub dopalaczy.

PROBLEM: picie alkoholu, zażywanie narkotyków lub dopalaczy

POMOC: interwencja kierownika wycieczki, opiekunów wycieczki, wychowawcy, pedagoga szkolnego, dyrektora

PROCEDURY POSTĘPOWANIA:

1. Nauczyciel/inny uczestnik wycieczki, imprezy szkolnej powiadamia o swoich przypuszczeniach wychowawcę klasy, pedagoga, dyrektora szkoły.
2. Wyznaczona osoba odizolowuje ucznia od reszty uczniów, uczestników wycieczki, imprezy szkolnej, ale ze względów bezpieczeństwa nie pozostawia go samego; stwarza warunki, w których nie będzie zagrożone jego życie ani zdrowie.
3. Wychowawca, kierownik/opiekun wycieczki wzywa pogotowie w celu stwierdzenia stanu trzeźwości lub odurzenia, ewentualnie udzielenia pomocy medycznej.
4. Wychowawca klasy, opiekun imprezy, kierownik wycieczki zawiadamia o tym fakcie dyrektora szkoły oraz rodziców/prawnych opiekunów, których zobowiązuje do niezwłocznego odebrania ucznia z wycieczki szkolnej. Sporządza notatkę o przekazaniu ucznia rodzicom.
5. Gdy rodzice/prawni opiekunowie odmówią odebrania dziecka ze szkoły, z wycieczki, imprezy lub kontakt z nimi jest niemożliwy, o pozostaniu ucznia w szkole, na wycieczce, imprezie czy przewiezieniu do placówki służby zdrowia, albo przekazaniu go do dyspozycji funkcjonariuszom policji decyduje lekarz, po ustaleniu aktualnego stanu zdrowia ucznia i wychowawca, opiekun imprezy szkolnej, kierownik wycieczki w porozumieniu z dyrektorem szkoły.
6. Gdy rodzice odmawiają przybycia na miejsce zdarzenia bądź kontakt z nimi jest niemożliwy, a przed przybyciem rodziców dziecko daje powody do interwencji policji, wychowawca, opiekun imprezy szkolnej, kierownik wycieczki w porozumieniu z dyrektorem szkoły zawiadamia najbliższą jednostkę policji lub patrol szkolny.
7. W przypadku stwierdzenia stanu nietrzeźwości, policja ma możliwość przewiezienia ucznia do izby wytrzeźwień albo do policyjnych pomieszczeń dla osób zatrzymanych na czas niezbędny do wytrzeźwienia (maksymalnie do 24 godzin). O fakcie umieszczenia zawiadamia się rodziców/opiekunów oraz sąd rodzinny, jeśli uczeń nie ukończył 18 lat.
8. Opiekun imprezy szkolnej, kierownik wycieczki ustala okoliczności zdarzenia, sporządza notatkę o zajściu, którą podpisują rodzice/prawni opiekunowie ucznia.
9. Wychowawca i dyrektor szkoły ustalają wobec ucznia karę określoną w Statucie Szkoły.
10. Pedagog szkolny zaleca rodzicom skorzystanie ze specjalistycznej pomocy psychologicznej – pedagogicznej dotyczącej uzależnień.
11. Zaistniałe wydarzenie jest odnotowane przez pedagoga szkolnego w teczkę indywidualnej ucznia.
12. Jeżeli powtarzają się przypadki, w których uczeń (przed ukończeniem 18 lat) znajduje się pod wpływem alkoholu, narkotyków lub dopalaczy na wycieczce szkolnej, to szkoła ma obowiązek powiadomienia o tym policji (specjalistę spraw nieletnich i patologii) lub sądu rodzinnego

38. Procedura postępowania w przypadku uchylania się od realizowania obowiązku szkolnego i wagarowania.

PROBLEM: uchylanie się od realizowania obowiązku szkolnego, wagarowanie

POMOC: interwencja wychowawcy, pedagoga szkolnego, dyrektora Ośrodka

PROCEDURY POSTĘPOWANIA:

1. Rodzice mają obowiązek usprawiedliwić telefonicznie lub osobiście nieobecność dziecka w szkole w ciągu 7 dni.
2. W przypadku opuszczania przez ucznia pojedynczych dni w czasie kolejnych trzech tygodni wychowawca klasy jest zobowiązany wezwać rodzica w celu wyjaśnienia tych nieobecności
3. W sytuacji częstych nieobecności ucznia w szkole wychowawca przeprowadza indywidualną rozmowę z uczniem w celu poznania przyczyny nieuczęszczania do szkoły, wagarów, ucieczki z lekcji oraz uświadamia ucznia o konsekwencjach takiego postępowania.
4. W przypadku przedłużającej się i nieusprawiedliwionej nieobecności ucznia wychowawca powiadamia rodziców (prawnych opiekunów) ucznia o zaistniałej sytuacji telefonicznie oraz wzywa ich do szkoły w celu wyjaśnienia nieobecności dziecka.
5. Wychowawca w obecności pedagoga szkolnego i rodziców prowadzi rozmowę z uczniem, podczas której zostaje podpisany kontrakt określający warunki poprawy frekwencji ucznia na zajęciach szkolnych.
6. W przypadku braku współpracy rodzica (prawnego opiekuna) z wychowawcą oraz w przypadku dalszego uchylania się od obowiązku szkolnego, wychowawca zgłasza fakt pedagogowi szkolnemu oraz dyrektorowi.
7. Pedagog sprawdza przyczyny nieobecności ucznia poprzez rozmowę z uczniem i jego rodzicami na terenie szkoły lub domu, podczas której zostaje spisany kontrakt pomiędzy wychowawcą a uczniem. Z odbytej rozmowy pedagog sporządza notatkę, do której załącza kontrakt.
8. Wychowawca, pedagog szkolny oraz rodzice ucznia podejmują wspólne działania zaradcze w celu regularnego realizowania obowiązku szkolnego przez danego ucznia. W miarę potrzeb korzystają z pomocy instytucji wspierających szkołę i rodzinę.
9. W sytuacji, gdy uczeń w dalszym ciągu nie realizuje obowiązku szkolnego, pedagog sporządza upomnienie dla rodziców w sprawie regularnego posyłania dziecka na zajęcia szkolne.
10. Jeżeli sytuacja nie ulega poprawie, gdy uczeń w dalszym ciągu nie realizuje obowiązku szkolnego, dyrektor szkoły kieruje wnioskiem o wszczęcie egzekucji administracyjnej do odpowiednich organów.
11. Pedagog szkolny w porozumieniu z dyrektorem i wychowawcą ucznia pisemnie informuje Sąd Rejonowy, Wydział Rodzinny i Nieletnich o uchylaniu się ucznia od obowiązku szkolnego.

39. Procedura postępowania w przypadku eksplozji.

PROBLEM: eksplozja

POMOC: interwencja pracownicy szkoły, nauczyciele, dyrekcja

PROCEDURY POSTĘPOWANIA:

1. Po zaobserwowaniu pierwszych oznak eksplozji, pracownik szkoły wydaje polecenie: Kryj się.
2. Jeśli eksplozja wystąpiła na terenie budynku, natychmiast po przejściu fali uderzeniowej zastosuj procedurę ewakuacji.
3. Dyrekcja lub wyznaczony nauczyciel powiadamia właściwe służby (straż pożarną, policję, pogotowie ratunkowe, wodociągowe, gazownicze, elektryczne).
4. W przypadku wystąpienia ognia należy zastosować procedurę ewakuacji jak w sytuacji pożaru.

40. Procedura postępowania w przypadku ewakuacji w czasie lekcji.

PROBLEM: ewakuacja w czasie lekcji

POMOC: dyrektor, nauczyciele, pracownicy administracji i obsługi

PROCEDURY POSTĘPOWANIA:

1. Ewakuacją kieruje dyrektor szkoły (jego zastępca lub osoba upoważniona).
2. Kierujący ewakuacją:
  - podejmuje decyzję o ogłoszeniu alarmu ewakuacyjnego oraz nadzoruje przebieg ewakuacji;
  - przekazuje przybyłemu na miejsce dowódcy akcji ratowniczo – gaśniczej informację, czy wszystkie osoby opuściły pomieszczenia kompleksu szkolnego;
  - przekazuje informację o wyłączeniu głównego zasilania elektrycznego (w przypadku nie wyłączenia zasilania, przekazuje informację o usytuowaniu głównego wyłącznika);
  - przekazuje informację o źródle zagrożenia i jego rodzaju.
  - przeprowadza akcję ewakuacyjną uczniów,
  - na miejscu ewakuacji przyjmuje meldunki od wychowawców/nauczycieli oraz pozostałych pracowników o liczbie ewakuowanych osób,
  - składa meldunek dyrektorowi szkoły lub kierującego akcją ratowniczą.
3. Osoby odpowiedzialne za daną dokumentację zabezpieczają ją.
4. Sekretariat szkoły zgodnie z decyzją dyrektora szkoły powiadamia odpowiednie służby (policja, straż pożarna, pogotowie ratunkowe, gazowe, energetyczne,

- wodociągowe) oraz nadzoruje zabezpieczenie ważnego mienia, dokumentów, urządzeń, pieczęci itp.
5. Kierownik gospodarczy ściśle wykonuje polecenia dyrektora szkoły/kierującego ewakuacją, w tym:
    - ogłasza alarm (3 – krotny przerywany dźwięk dzwonka, 3 sekundy przerwy),
    - powiadamia ustnie lub telefonicznie wóznego lub pracownika obsługi technicznej o ogłoszeniu ewakuacji.
  6. Konserwator otwiera wszystkie drzwi ewakuacyjne oraz zapewnia drożność drogi pożarowej i składa meldunek o wykonaniu obowiązków kierującemu ewakuacją
  7. Pracownicy obsługi w godzinach pracy szkoły – treść otrzymanej informacji (komunikatu) o zagrożeniu przekazuje do:
    - dyrektora szkoły,
    - sekretariatu,
    - pokoju nauczycielskiego.
  8. Pracowni obsługi wstrzymuje wejście na teren Ośrodka.
  9. Dyrekcja lub kierujący ewakuacją powiadamia specjalistyczne służby ratownicze – stosownie do zagrożenia, a następnie informuje o zaistniałym zdarzeniu dyrekcję Ośrodka.
  10. Pracownik obsługi technicznej (konserwator) wyłącza główne zasilanie elektryczne obiektu i składa meldunek o wykonaniu obowiązków kierującemu ewakuacją.
  11. Nauczyciele po usłyszeniu alarmu ewakuacyjnego (3 długie dzwonki z przerwami 3 – sekundowymi):
    - spokojnym głosem wydają polecenie uczniom ustawienia się w parach w kierunku wyjścia z klasy,
    - przeliczają uczniów, wydają polecenie sprawnego opuszczenia sali, wyprowadzając uczniów na korytarz i kierują do wyjścia ewakuacyjnego zgodnie ze schematem dróg ewakuacyjnych, nauczyciele ostatni opuszczają salę, upewniając się, że nikt nie został w pomieszczeniu.
  12. Po wyprowadzeniu uczniów na zewnątrz nauczyciele ponownie przeliczają uczniów. Informację o liczbie uczniów przekazują osobie kierującej ewakuacją.
  13. Obowiązki uczniów w przypadku ogłoszenia ewakuacji.

Każdy uczeń przebywający w klasie na zajęciach lekcyjnych, po usłyszeniu alarmu ewakuacyjnego powinien bezwzględnie dostosować się do poleceń nauczyciela, w tym:

- zamknąć na polecenie nauczyciela wszystkie okna,
- ustawić się w sposób uporządkowany (dwuszereg) w kierunku wyjścia z klasy,

- na komendę nauczyciela, spokojnie, żwawym krokiem w sposób uporządkowany, udać się do wyjścia ewakuacyjnego,
- niezwłocznie meldować nauczycielowi o przypadkach szczególnych np.: – przekazać znane informacje o uczniach przebywających poza klasą (np. w toalecie), – zgłaszać natychmiastowo przypadki zasłabnięcia, omdlenia itp.

14. W trakcie ewakuacji sprawdzane są:

- szatnie (obok sali gimnastycznej) – przez nauczyciela wf-u,
- toalety – przez woźne,
- szatnie (piwnica) – przez woźne.

KOLEJNOŚĆ EWAKUACJI

Podczas ewakuacji wraz z dziećmi ewakuuje się nauczyciel obecnie mający lekcje w danej sali.

1. SZATNIA (PIWNICA):

- sala gimnastyczna – wyjście B
- szatnie przy sali gimnastycznej – wyjście B
- szatnia – wyjście główne
- sala techniczna i zaplecze – wyjście główne

2. PARTER

- świetlica – wyjście B • biblioteka – wyjście A • pokój administracji – wyjście B
- sekretariat – wyjście B • stołówka – wyjście B • gabinet pielęgniarki – wyjście B
- kuchnia – wyjście kuchenne

3. I PIĘTRO • sale: lekcyjne – wyjście B biblioteka – wyjście B, pokój nauczycielski – wyjście B

4. Miejsce zbiórki uczniów kondygnacji szatni, parteru i I piętra – wyjście B (tył budynku).

5. Miejsce zbiórki dla wózków – wyjście A (od strony boiska).

41. Procedura postępowania w przypadku ewakuacji w trakcie przerwy.

PROBLEM: ewakuacja w trakcie przerwy

POMOC: nauczyciele, dyrekcja, pracownicy Ośrodka

PROCEDURY POSTĘPOWANIA:

1. Nauczyciele i uczniowie powinni natychmiast udać się (jeżeli tylko nie zagraża to naszemu bezpieczeństwu) pod salę lekcyjną.
2. Po rozpoznaniu przez nauczyciela zagrożenia i po dokonaniu oceny sytuacji decyduje o możliwej i najkrótszej drodze ewakuacji z budynku.
3. Uczniowie na polecenie nauczyciela ustawiają się w szeregu i w sposób zorganizowany kierują się do wskazanego wyjścia ewakuacyjnego.
4. Należy poruszać się po prawej stronie korytarzy i klatek schodowych, wykonując polecenia osób funkcyjnych.
5. Nauczyciele z uczniami mającymi zajęcia na wyższych kondygnacjach schodzą po stwierdzeniu, że uczniowie z niższych kondygnacji opuścili już budynek i drogi ewakuacyjne są już wolne.
6. Nauczyciele pełniący dyżur na boisku zabezpieczają wejścia do szkoły przed ewentualnym wbieganiem uczniów do budynku.
7. Po opuszczeniu budynku uczniowie wraz z nauczycielem udają się na miejsce zbiórki, którym jest boisko szkolne. Zbiórka na boisku szkolnym jest ważnym momentem dla sprawdzenia stanu ilościowego klasy i ustalenia osób nieobecnych. Jest to bardzo istotne dla prowadzenia akcji ratunkowej przez wezwane służby ratownicze.
8. Obowiązki ucznia:
  - słuchać i wykonywać dokładnie poleceń nauczyciela,
  - być opanowanym, nie ulegać panice,
  - udać się wraz z klasą, drogą wskazywaną przez nauczyciela na miejsce zbiórki,
  - pomagać osobom słabszym,
  - bezwzględnie podporządkować się osobom funkcyjnym,
  - nie lekceważyć zagrożenia, nawet wówczas, gdy nie zagraża ci bezpośrednio.

42. Procedura postępowania w przypadku pożaru.

PROBLEM: pożar

POMOC: wszyscy pracownicy szkoły, dyrektor Ośrodka.

PROCEDURY POSTĘPOWANIA:

1. Osoba, która zauważyła ogień ocenia sytuację i upewnia się, co do rodzaju i poziomu zagrożenia.
2. Osoba, która zauważyła ogień informuje dyrektora szkoły o pożarze.

3. Dyrektor szkoły wzywa straż pożarną i zarządza ewakuację uczniów.
4. Pracownik obsługi technicznej wyłącza gaz i prąd w szkole, składa meldunek o wykonaniu zadania do osoby kierującej ewakuacją.
5. Osoba, która zauważyła ogień przystępuje do gaszenia pożaru, jeśli nie zagraża on zdrowiu lub życiu pracowników.
6. W sytuacji zagrożenia zostaje wszczęta procedura ewakuacji w czasie lekcji.

PLAN EWAKUACJI

- I. Ewakuację szkoły zarządza dyrektor lub zastępca dyrektora – niezwłocznie po uzyskaniu informacji o zagrożeniu życia lub zdrowia osób przebywających w budynku szkoły i pływalni.
- II. Alarm ewakuacyjny jest ogłaszany trzema długimi dzwonekami w odstępach, co trzy sekundy.
- III. Po usłyszeniu alarmu ewakuacji podlegają:
  - uczniowie,
  - nauczyciele,
  - pracownicy administracji,
  - inne osoby przebywające w szkole, zgodnie z procedurą postępowania podczas działań ewakuacyjnych.
- IV. Ewakuacja następuje wg następującej kolejności:
  - 1) szatnia, sala gimnastyczna,
  - 2) parter – świetlice, sale pomieszczenia administracyjne, pracownicy administracji,
  - 3) I piętro – sale lekcyjne, biblioteka, sale rewalidacyjne.
- V. Drogi ewakuacyjne są ściśle określone dla poszczególnych poziomów z czytelnym wskazaniem drzwi wyjściowych na zewnątrz obiektu. Schemat dróg ewakuacyjnych z wykazem poszczególnych klas i pomieszczeń pracowników stanowi załącznik do planu ewakuacji.
- VI. Wyjścia ewakuacyjne znajdują się na poziomie parteru: wychodzą na strony północną i południową budynku. Klucze zdeponowane są w sekretariacie szkoły. Wydawane są z chwilą zarządzenia alarmu przez dyrektora szkoły lub wyznaczoną przez niego osobę.
  - Nad sprawnym przebiegiem ewakuacji czuwa osobiście dyrektor, zastępca dyrektora, lub wyznaczona przez niego nauczyciel, kierownik administracyjno – gospodarczy oraz funkcjonariusze Straży Pożarnej.
  - Po ewakuowaniu uczniów, grono pedagogiczne oraz pracownicy administracji i obsługi po puszczeniu budynku Ośrodka grupują się na terenie boiska szkolnego lub tyłu budynku Ośrodka.

VII. Po ewakuowaniu uczniowie i pracownicy przebywają na miejscu ewakuacji do czasu zakończenia działań grupy rozpoznania minersko – pirotechnicznego lub jednostek Państwowej Straży Pożarnej.

VIII. Alarm odwołuje dyrektor Ośrodka.

43. Procedura postępowania po otrzymaniu wiadomości o podłożeniu „bomby”.

PROBLEM: informacja o podłożeniu „bomby”

POMOC: dyrekcja Ośrodka, sekretariat szkoły, kierownik administracyjno – gospodarczy, pedagog, psycholog, pracownicy administracji i obsługi

PROCEDURY POSTĘPOWANIA:

1. Osoba, która otrzymała telefon z informacją o podłożeniu „bomby” w placówce nie rozłącza się pierwsza, stara się zapamiętać jak najwięcej i zapisać otrzymane informacje. Jeżeli ma taką możliwość nagrywa rozmowę. Jeżeli zidentyfikował się numer telefonu to zapisuje go. Informację o przebiegu rozmowy telefonicznej niezwłocznie i osobiście przekazuje dyrektorowi szkoły lub jego zastępcom.
2. W sytuacji, gdy wiadomość o podłożeniu „bomby” została przekazana pisemnie osoba, która ją znalazła zabezpiecza tę wiadomość. Następnie przekazuje ją dyrektorowi szkoły lub jego zastępcom.
3. Dyrektor szkoły lub jego zastępcy powiadamiają policję. Podejmują działania zabezpieczające życie i zdrowie ludzi, a w dalszej kolejności obiekt.
4. Dyrektor szkoły lub jego zastępcy podejmują decyzję o ewakuacji szkoły.
5. Ewakuację przeprowadza się zgodnie z planem ewakuacji.
6. Podczas działań związanych z neutralizacją „bomby” stosujemy się do poleceń Policji

44. Procedura postępowania podczas ogłoszenia alarmu bombowego.

PROBLEM: alarm bombowy

POMOC: dyrektor szkoły, osoby upoważnione

PROCEDURY POSTĘPOWANIA:

1. Dyrektor szkoły lub osoba upoważniona powiadamia policję oraz zarządza ewakuację. Ewakuację przeprowadza się zgodnie z planem ewakuacji.
2. Na miejsce zagrożenia incydem bombowym dyrektor szkoły lub osoba upoważniona wzywa służby pomocnicze takie jak: policja, pogotowie ratunkowe, straż pożarna, pogotowie gazowe, pogotowie wodnokanalizacyjne, pogotowie energetyczne.
3. Po przybyciu policji na miejsce incydem, dyrektor szkoły lub osoba upoważniona przekazuje kierowanie akcją policji.
4. Należy bezwzględnie wykonywać polecenia policjantów.

45. Procedura postępowania w przypadku ostrzału.

PROBLEM: ostrzał

POMOC: pracownicy Ośrodka

PROCEDURY POSTĘPOWANIA:

1. W przypadku ostrzału nie uciekamy, przyjmujemy pozycję bezpieczną (leżąc twarzą do ziemi, rękami ochramiamy głowę), wydajemy polecenie innym, aby przyjęli pozycję bezpieczną.
2. Każdy powiadamia policję o zagrożeniu, nie rozłącza się i relacjonuje sytuację.
3. Kierownik administracyjny uruchamia wszystkie zainstalowane alarmy.
4. Po zakończeniu ostrzału odczekujemy chwilę, nie wstajemy. Pytamy czy ktoś jest ranny.
5. Każdy udziela pierwszej pomocy. Pyta czy wśród ludzi są lekarze, pielęgniarki lub ratownicy medyczni.
6. Dyrektor szkoły lub osoba upoważniona sprawdza czy zawiadomiona została policja i służby ratunkowe.
7. Po ostrzale osoby wyznaczone przez dyrektora sprawdzają stan zniszczeń.

46. Procedura postępowania po ataku i ucieczce sprawców.

PROBLEM: atak i ucieczka sprawców

POMOC: pracownicy Ośrodka

PROCEDURY POSTĘPOWANIA:

1. Świadek ataku sprawdza czy ktoś odniósł obrażenia, udziela pierwszej pomocy oraz wzywa pogotowie ratunkowe. Następnie powiadamia dyrektora szkoły lub jego zastępców.
2. Kierownik administracyjny włącza system alarmowy.
3. Dyrektor szkoły lub osoba wyznaczona powiadamia policję, udziela wszelkich niezbędnych informacji oraz wykonuje czynności zalecone przez policję.
4. Pracownik obsługi zamyka drzwi obiektu.
5. Osoby wyznaczone przez dyrektora szkoły sprawdzają czy nie doszło do zapalenia się czegoś, używają podręcznych środków gaśniczych, aby nie dopuścić do pożaru.
6. Świadkowie ataku starają się zapamiętać drogę ucieczki, sprawców, ich samochód lub inne ważne szczegóły – jeśli nie powoduje to niepotrzebnego ryzyka.
7. Świadkowie ataku zabezpieczają i oddzielają miejsce ataku do przyjazdu policji.
8. Nie rozmawiaj z innymi osobami o tym, co zaszło, nie plotkuj. Poczekaj, aż policja poprosi o złożenie zeznań.

47. Procedura postępowania w trakcie operacji antyterrorystycznej.

PROBLEM: operacja antyterrorystyczna

POMOC: pracownicy Ośrodka

PROCEDURY POSTĘPOWANIA:

1. Nie uciekaj z miejsca zdarzenia, nie wykonuj gwałtownych ruchów – możesz zostać uznany za terrorystę.
2. Połóż się na podłodze, spróbuj znaleźć najbliższą osobę, trzymaj ręce z otwartymi dłońmi najlepiej na wysokości głowy.
3. Nie próbuj pomagać, nie atakuj terrorystów.
4. Słuchaj poleceń i instrukcji grupy antyterrorystycznej, poddawaj się jej działaniu, nawet, jeśli, będzie gwałtowne.
5. Nie zabieraj czasu zadawaniem pytań lub dyskusją.
6. Nie trzyj oczu w przypadku użycia granatów łzawiących.
7. Po wydaniu polecenia wyjścia – opuść pomieszczenie jak najszybciej, nie zatrzymuj się w celu zabrania rzeczy osobistych.
8. Odpowiadaj na pytania funkcjonariusza (przedstaw się i powiedz, jak znalazłeś się na miejscu zamachu).
9. Bądź przygotowany na traktowanie ciebie, jako potencjalnego terrorystę – dopóki twoja tożsamość nie zostanie potwierdzona.

48. Procedura postępowania w sytuacji ucznia z cukrzycą.

PROBLEM: cukrzyca

POMOC: interwencja wychowawcy, nauczyciele pedagoga szkolnego, psychologa szkolnego, dyrekcja.

PROCEDURY POSTĘPOWANIA:

1. Cukrzyca nie jest chorobą, która powinna ograniczać jakiegokolwiek funkcjonowanie ucznia, tylko wymaga właściwej samokontroli i obserwacji.
2. Poza okresami pogorszenia zdrowia i ewentualnymi powikłaniami uczeń powinien być traktowany na równi z innymi dziećmi.
3. Dyrektor organizuje szkolenie dla kadry pedagogicznej i pozostałych pracowników szkoły omawiające objawy i leczenie hipoglikemii (niedocukrzenia) oraz hiperglikemii (zbyt wysokiego stężenia glukozy we krwi).
4. Przy organizacji wycieczek należy uwzględnić możliwość uczestniczenia w nich rodzica lub opiekuna prawnego ucznia.
5. Numer telefonu do rodziców lub opiekunów prawnych ucznia znajduje się u wychowawcy klasy, w Sekretariacie oraz w pokoju numer 2, w oznaczonym miejscu wraz z glukagonem.
6. Uczeń musi mieć możliwość zbadania poziomu glukozy we krwi (także w czasie lekcji) przed każdym posiłkiem, przed i po wysiłku fizycznym oraz jeśli występuje podejrzenie hiperglikemii lub hipoglikemii. W przypadku uczniów klas I-III wychowawca, bądź inny nauczyciel, powinien udzielić pomocy w prawidłowym pomiarze i odczycie wyniku na glukometrze.
7. Uczeń musi mieć możliwość zjedzenia o określonej porze przygotowanych przez rodzica posiłków bądź przekąsek a jeśli istnieje taka potrzeba, nawet w trakcie zajęć.
8. Uczeń powinien mieć możliwość zaspokojenia pragnienia oraz możliwość korzystania z toalety, także w czasie trwania zajęć lekcyjnych (częste oddawanie moczu jest objawem hiperglikemii).

9. Prawidłowy poziom cukru we krwi wynosi na czczo 70-100mg%, a 1 godzinę po posiłku 160mg%.
10. W przypadku niedocukrzenia, czyli poziomu cukru poniżej 60mg% należy podać uczniowi do wypicia słodką herbatę (2-3 kostki lub łyżeczki cukru), 1/2-3/4 szklanki coca-coli, sok owocowy lub glukozę w płynie. Do czasu unormowania się poziomu cukru we krwi uczeń musi pozostać pod opieką nauczyciela bądź innego pracownika szkoły.
11. W przypadku silnego niedocukrzenia przebiegającego z zaburzeniami świadomości należy podać domięśniowo ampułkę glukagonu, który znajduje się w pokoju numer 2, w oznaczonym miejscu, skontaktować się z rodzicami lub prawnymi opiekunami oraz wezwać Pogotowie Ratunkowe.
12. Niedocukrzenie jest stanem wymagającym natychmiastowej pomocy, której musi udzielić każdy, kto znajduje się obok chorego.
13. Ucznia z objawami niedocukrzenia nie wolno samego wysłać do domu, musi zostać odebrany przez rodzica lub prawnego opiekuna.
14. W przypadku zbyt wysokiego poziomu cukru 160-250mg% należy podać uczniowi wodę do picia oraz skontaktować się z rodzicem lub prawnym opiekunem, który w przypadku konieczności podania dawki korygującej insuliny przyjdzie do szkoły i czynność tą wykona. Jeśli poziom cukru jest niższy niż 250mg% można również dać uczniowi zadanie wymagające pewnego wysiłku fizycznego.
15. Uczeń może, a nawet powinien uczestniczyć w zajęciach wychowania fizycznego, z wyłączeniem jedynie biegów długodystansowych i ćwiczeń na wysokości.
16. Przed planowanym wysiłkiem fizycznym (np. na zajęciach wychowania fizycznego) uczeń musi zmierzyć poziom cukru we krwi.
  - jeżeli poziom cukru jest poniżej 80mg% uczeń nie ćwiczy na zajęciach.
  - jeśli poziom cukru jest między 80-100mg% uczeń powinien zjeść przekąskę równą 1WW.
  - jeżeli poziom cukru jest powyżej 250mg% uczeń również nie ćwiczy na zajęciach.
17. Po wysiłku fizycznym uczeń musi zmierzyć poziom cukru we krwi.
  - jeśli poziom cukru jest na poziomie 100 mg% i mniej należy postępować jak przy niedocukrzeniu (pkt. 10).
18. Stołówka szkolna, w uzgodnieniu z rodzicem bądź opiekunem prawnym ucznia, w miarę możliwości dostosowuje obiad szkolny do diety zalecanej przez lekarza opiekującego się uczniem.

49. Procedura postępowania z uczniem chorym na padaczkę.

PROBLEM: ataki padaczki

POMOC: interwencja wychowawcy, pedagoga szkolnego, psychologa szkolnego, dyrekcji lub innego pracownika Ośrodka.

PROCEDURY POSTĘPOWANIA:

1. Dziecko z padaczką powinno być traktowane na równi z innymi uczniami. Nie należy ograniczać uczniowi udziału w zajęciach i wydarzeniach klasy oraz szkoły. Ważny jest stosunek nauczycieli do chorego ucznia. Idealną sytuacją jest życzliwa postawa nauczycielska, przyjaźnie nastawieni uczniowie. Nie powinno się uczniowi obniżać wymagań, a motywować go do dalszej pracy, która mu zapewni osiągnięcie sukcesów i poczucia samodzielności.
2. U dziecka z padaczką może wystąpić kilkuminutowe zaburzenie świadomości, zwane potocznie zamyśleniem lub wyłączeniem, które objawia się tym, że przerywa ono swoją czynność, mruga oczami, po czym wraca do swoich zajęć. Napad trwa do 15 sekund i czasem jest niezauważalny dla innych. Jeżeli wyżej opisany stan u dziecka trwa do 10 minut, należy bacznie je obserwować, spokojnie podejść do niego tak, żeby się nie wystraszyło i zapytać - jak się czuje, „czy wszystko dobrze?” Gdyby stan ten trwał nadal po 10 minutach należy wezwać pogotowie i poinformować rodziców/opiekunów prawnych oraz dyrektora szkoły.
3. W sytuacji, gdy dziecko posiada lek od padaczki podawany doodbytniczo. Może go podać nauczyciel przeszkolony w tym zakresie na podstawie przedłożonego przez rodzica/prawnego opiekuna w szkole zaświadczenia od lekarza specjalisty.
4. W przypadku pojawienia się u dziecka takich objawów jak: niepokój psychoruchowy, niekontrolowane ruchy kończyn, nagły płacz, krzyk - nieadekwatny do sytuacji, należy zaopiekować się dzieckiem do czasu ustąpienia objawów, które mogą trwać 3 - 4 minuty. Po napadzie należy zapewnić dziecku spokój i możliwość odpoczynku.
5. Poinformować rodziców/opiekunów prawnych. W razie potrzeby wezwać pogotowie ratunkowe i poinformować dyrektora szkoły lub pedagoga/psychologa szkolnego.
6. Jeżeli dojdzie u dziecka do nagłej utraty przytomności i omdlenia, należy dziecko ułożyć w pozycji bezpiecznej, zabezpieczyć głowę przed uszkodzeniem i obserwować. Należy wezwać pogotowie ratunkowe, o zaistniałym zdarzeniu poinformować rodziców/opiekunów prawnych oraz dyrektora szkoły lub pedagoga/psychologa szkolnego.
7. Dziecko do czasu przybycia pogotowia ratunkowego i rodziców/opiekunów prawnych pozostaje pod opieką osób udzielających mu pomocy.
8. Dziecko po ataku padaczki (gdy nie zachodzi potrzeba hospitalizacji) powinno być bezwzględnie odebrane przez rodzica/prawnego opiekuna ze szkoły.
9. Rodzic zostaje zobowiązany do odbycia specjalistycznej konsultacji lekarskiej z dzieckiem.

50. Procedura postępowania w sytuacji ucznia z astmą oskrzelową.

PROBLEM: atak astmy oskrzelowej

POMOC: interwencja wychowawcy, pedagoga szkolnego, psychologa szkolnego, dyrekcji lub innego pracownika Ośrodka.

PROCEDURY POSTĘPOWANIA:

W celu uniknięcia wystąpienia u ucznia objawów ataku astmy oskrzelowej zaleca się:

1. Częste wietrzenie sal lekcyjnych.
2. Uczeń, które ma objawy choroby po wysiłku, powinien przed lekcją wychowania fizycznego przyjąć dodatkowy lek.

Ćwiczenia fizyczne należy zaczynać od rozgrzewki.

3. W przypadku wystąpienia u dziecka objawów duszności należy przerwać wykonywanie wysiłku i pozwolić dziecku zażyć środek rozkurczowy.

W celu uniknięcia wystąpienia u ucznia objawów ataku astmy oskrzelowej zabronione jest:

1. Uczniowie z objawami astmy oskrzelowej nie powinni uczestniczyć w pracach porządkowych.
2. W okresie pylenia roślin, dzieci z pyłkowicą nie mogą ćwiczyć na wolnym powietrzu oraz nie powinny uczestniczyć w planowanych wycieczkach poza miasto.
3. Astma oskrzelowa wyklucza biegi na długich dystansach, wymagających długotrwałego, ciągłego wysiłku.

Ograniczenia, które mogą wpływać na stan zdrowia ucznia z astmą oskrzelową:

1. Uczeń z astmą może okresowo wymagać ograniczenia aktywności fizycznej i dostosowania ćwiczeń do stanu zdrowia.
2. Dziecko uczulone na pokarmy powinno mieć adnotacje od rodziców, co może jeść w sytuacjach, które mogą wywołać pojawienie się objawów uczulenia.

Działania wskazane i dozwolone u uczniów chorujących na astmę oskrzelową:

1. Uczniowie chorujący na astmę powinni uczestniczyć w zajęciach wychowania fizycznego, wysportowane dziecko lepiej znosi okresy zaostrzeń choroby.
2. Uczeń z astmą nie powinien być trwale eliminowany z zajęć wychowania fizycznego.
3. Uczniowie z astmą mogą uprawiać biegi krótkie, a także gry zespołowe.
4. Uczniowie z astmą mogą uprawiać gimnastykę i pływanie.
5. Uczniowie z astmą mogą uprawiać większość sportów zimowych.

Postępowanie w przypadku ataku astmy oskrzelowej:

- zapewnij choremu wygodną pozycję,
- otwórz okno, by zapewnić dostęp świeżego powietrza,
- rozepnij ubranie i zdejmij ozdoby uciskające szyję,
- podaj środek, który natychmiast rozszerza oskrzela (każdy astmatyk powinien mieć go przy sobie) wkładając końcówkę inhalatora do ust i psikając – na początku wystarczy raz, jeśli po kilku minutach duszności nie zaczną ustępować, trzeba zabieg powtórzyć,
- gdy atak astmy był spowodowany alergią (np. na sierść kota), trzeba jak najszybciej usunąć czynnik alergizujący z otoczenia astmatyka,
- uspokój chorego, nie wpadaj w panikę, staraj się panować nad ruchami,
- powiadom rodziców/opiekunów prawnych i dyrekcję szkoły,
- obserwuj chorego, jeśli jego stan się nie poprawia wezwij pogotowie ratunkowe.